

ບົດລາຍງານດ້ານສິດທິມະນຸດ ໃນ ສປປ ລາວ ປະຈຳປີ 2015

ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ແມ່ນປະເທດທີ່ມີລະບອບການປົກຄອງແບບພັກດຽວຕາມລັດຖະທຳມະ ນຸນ ໂດຍມີພັກການເມືອງດຽວຄື ພັກ ປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ (ພປປລ). ການເລືອກຕັ້ງຄັ້ງຫຼ້າສຸດຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ທີ່ໄດ້ມີຂຶ້ນໃນປີ 2011 ນັ້ນ ເປັນການເລືອກຕັ້ງທີ່ບໍ່ມີເສລີພາບ ແລະ ເປັນທຳ. ພປປລ ເປັນຜູ້ຄັດເລືອກເອົາຜູ້ສະໝັກທັງໝົດ, ແລະ ການລົງຄະແນນສຽງຖືເປັນກົດບັງຄັບສຳລັບພົນລະເມືອງທັງໝົດ. ອຳນາດການປົກຄອງຝ່າຍພົນລະເຮືອນ ຍັງຄົງຮັກສາການຄວບຄຸມຢ່າງມີປະສິດທິພາບເໝືອນກຳລັງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ.

ບັນຫາສິດທິມະນຸດທີ່ສຳຄັນຍັງຄົງສືບຕໍ່ກໍ່ຄື ລັດຖະບານຍັງຄົງປະຕິເສດ ທີ່ຈະໃຫ້ພົນລະເມືອງໃຊ້ສິດໃນ ການເລືອກເອົາລັດຖະບານຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ບັນຫາອື່ນໆທີ່ກ່ຽວພັນກັບການລະເມີດສິດທິມະນຸດທີ່ຍັງຄົງມີຢູ່ແມ່ນ:

ສະພາບຂອງຄູກັກຂັງທີ່ບໍ່ມີຄວາມເໝາະສົມ, ຂາດຂະບວນການອັນຊອບທຳ, ລວມທັງການຈັບກຸມ ແລະ ຄຸມຂັງຕາມຄວາມພໍ້ໃຈຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່, ການລະເມີດຂອງລັດຖະບານຕໍ່ສິດເສລີພາບໃນການປາກເວົ້າ, ສິດເສລີພາບຂອງສື່, ສິດໃນການໂຮມຊຸມນຸມ ແລະ ການສະມາຄົມ, ລວມທັງການລະເມີດສິດເສລີພາບໃນ ຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ; ຂໍ້ຈຳກັດຂອງລັດຖະບານຕໍ່ສິດເສລີພາບທາງດ້ານວິຊາການ; ຂໍ້ຈຳກັດຂອງທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ ອິດສະຫຼະພາບທາງສາສະໜາ, ການຄ້າມະນຸດ; ການຈຳແນກທາງສັງຄົມທີ່ຢູ່ບົນພື້ນຖານຮີດສະນິຍົມທາງເພດ ແລະ ທີ່ຕ້ານກັບຜູ້ທີ່ມີເຊື້ອເອຈໄອວີ/ພະຍາດເອດສ໌; ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຕໍ່ກັບສິດທິຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ.

ລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ມີການດຳເນີນຂັ້ນຕອນໃດໆ ເພື່ອດຳເນີນຄະດີ ແລະ ລົງໂທດພະນັກງານຜູ້ກະທຳຜິດ ແລະ ເຈົ້າ ໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຮັກສາຄວາມສະຫງົບກໍ່ກະທຳຜິດໂດຍບໍ່ມີການລົງໂທດໃດໆ.

ພາກທີ 1. ການໃຫ້ຄວາມເຄົາລົບຕໍ່ຄວາມຊື່ສັດສຸດຈະລິດຂອງບຸກຄົນ, ອັນລວມທັງຄວາມເປັນເອກະລາດຈາກ:

ກ. ການຕັດອິດສະຫຼະພາບໂດຍພະລະການຕາມຄວາມພໍ້ໃຈ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ

ບໍ່ມີການລາຍງານທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ວ່າ ລັດຖະບານ ຫຼື ຕົວແທນຂອງລັດຖະບານໄດ້ມີການສັງຫານຊີວິດຕາມຄວາມ ພໍ້ໃຈ ຫຼື ຜິດຕໍ່ຫຼັກກົດໝາຍ, ແລະ ກໍ່ບໍ່ມີການລາຍງານກ່ຽວກັບການກໍ່ເຫດການຈະລາຈົນ ຫຼື ການກະບົດ.

ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ, ບໍ່ມີຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບກໍລະນີຂອງກຸ່ມຄົນທີ່ຖືກກ່າວຫາຖືກຂ້າໂດຍກອງກຳລັງທະຫານ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ.

ຂ. ການຫາຍສາບສູນ

ບໍ່ມີຂ່າວຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບເຫດການລັກພາຕົວ ສົມບັດ ສົມພອນ ຕັ້ງແຕ່ປີ 2012, ເຊິ່ງຜູ້ກ່ຽວເປັນຜູ້ນຳປະຊາ

ສັງຄົມທີ່ມີບົດບາດ ແລະ ເປັນອະດີດຜູ້ກໍ່ຕັ້ງສູນຝຶກອົບຮົມທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ, ໂດຍກຸ່ມຄົນນອກເຄື່ອງແບບພາຍຫຼັງເຫດການທີ່ເບິ່ງຄືວ່າ ເປັນການຢຸດລົດຜູ້ກ່ຽວທີ່ມີການກະກຽມໄວ້ ໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດຈະລາຈອນຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ລັດຖະບານໄດ້ປະຕິເສດວ່າບໍ່ຮູ້ຜູ້ກ່ຽວຢູ່ໃສ, ແລະ ໃຫ້ການວ່າ ການສືບສວນຍັງຄົງສືບຕໍ່ດໍາເນີນການ.

ທ. ສົມພອນ ຂັນຕິສຸກ ເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຫົວໜ້າທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍດ້ານການບໍລິການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸ ລັກໄດ້ຫາຍສາບສູນໄປໃນຊ່ວງຕົ້ນປີ 2007 ພາຍຫຼັງທີ່ເປັນຜູ້ປຸກລະດົມຊາວບ້ານ ແລະ ເປັນກະບອກສຽງຕ້ານການຍຶດທີ່ດິນ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນວ່າລາວຢູ່ໃສ.

ຄ. ການທໍລະມານ ແລະ ທາລຸນນະກຳອື່ນໆ, ຄວາມໄຮ້ມະນຸດສະທຳ, ການປະຕິບັດ ຫຼື ການລົງໂທດທີ່ເສື່ອມຊາມ

ກົດໝາຍຫ້າມບໍ່ໃຫ້ມີການທຸບຕີ ຫຼື ກະທຳທາລຸນຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ຖືກຈັບກຸມ. ແຕ່ໃນພາກປະຕິບັດ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຮັກສາຄວາມສະຫງົບຍັງມີການທຳຮ້າຍນັກໂທດໃນບາງຄັ້ງຄາວ.

ໃນບາງຄັ້ງ, ຜູ້ຖືກກັກຕົວກໍ່ຖືກເຈົ້າໜ້າທີ່ທຸບຕີ ແລະ ຖືກຂັງດ່ຽວຢູ່ໃນຫ້ອງມົດເປັນເວລາຫຼາຍວັນ. ມີບາງກໍລະນີ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໃສ່ໂສ້ຫຼ່າມຂາ ຫຼື ເອົາປອກໃສ່ຂານັກໂທດໄວ້ເປັນເວລາດົນນານ (ເບິ່ງຂໍ້ທີ 2.ກ.).

ການປະຕິບັດຕໍ່ນັກໂທດຢ່າງຊົ່ວຮ້າຍ ເຊັ່ນ: ຫຼ່າມໂສ້ ແລະ ໃສ່ກະຫຼັບມື ແລະ ຂັງດ່ຽວໃນຫ້ອງນ້ອຍທີ່ບໍ່ມີແສງ ສະຫວ່າງ ແມ່ນ ມາດຕະຖານການລົງໂທດຂອງຄຸກຂະໜາດໃຫຍ່, ແຕ່ຢູ່ຄຸກແຂວງ ຫຼື ເມືອງ ແມ່ນໃຊ້ການຫຼ່າມ ໂສ້ ຫຼື ໃສ່ກະຫຼັບມືເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ນັກໂທດຫຼັກໜີ.

ສະພາບຂອງຄຸກ ແລະ ສູນກັກຂັງ

ສະພາບ ແລະ ເງື່ອນໄຂດ້ານສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກພາຍໃນຄຸກ ແລະ ສູນກັກຂັງ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍໃນແຕ່ລະບ່ອນ, ແລະ ຄຸກບາງແຫ່ງແມ່ນຍັງຄົງມີສະພາບທີ່ໂຫດຮ້າຍຢູ່. ມີຄຸກທີ່ແຍກອອກຕ່າງຫາກສຳລັບກັກຂັງຊາວຕ່າງປະເທດ.

ລັດຖະບານໄດ້ປະກາດໃຫ້ອະໄພໂທດປະຈຳປີແກ່ນັກໂທດຈຳນວນ 1,029 ຄົນ ໃນນັ້ນ ລວມມີນັກໂທດຍິງ ແລະ ນັກໂທດທີ່ເປັນຄົນຕ່າງປະເທດຈຳນວນ 232 ຄົນ. ຄຽງຄູ່ກັບການໃຫ້ອະໄພໂທດດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານຍັງພິຈາລະນາທີ່ຈະຜ່ອນໂທດໃຫ້ແກ່ນັກໂທດຈຳນວນ 820 ຄົນທີ່ມີການປະພຶດດີ.

ສະພາບກ່ຽວກັບຮ່າງກາຍ: ມີລາຍງານວ່າ ມີການຄຸມຂັງນັກໂທດເດັກຈຳນວນໜຶ່ງລວມກັບນັກໂທດຜູ້ໃຫຍ່, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ມີສະຖິຕິຢ່າງເປັນທາງການ ຫຼື ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ກ່ຽວກັບປະຊາກອນ ຫຼື ເພດຂອງຜູ້ທີ່ຖືກຄຸມຂັງໃນທົ່ວປະເທດກໍ່ຕາມ. ຫ້ອງຂັງມີຄວາມແອອັດ. ການແບ່ງປັນອາຫານໃຫ້ພຽງພໍແມ່ນເປັນໄປໄດ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ຄອບຄົວຕ້ອງນຳອາຫານໄປສົ່ງໃຫ້ຍາດຕິພັນນ້ອງຂອງຕົນທີ່ຖືກກັກຂັງໃນຄຸກ. ຄຸກບາງແຫ່ງຮຽກຮ້ອງນັກໂທດຈ່າຍຊົດເຊີຍຄືນໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ພາຍຫຼັງຖືກປ່ອຍ

ໂຕສໍາລັບຄ່າອາຫານທີ່ໃຫ້ນັກໂທດກິນໃນເວລາທີ່ຖືກກັກຂັງ. ມີລາຍງານວ່າ ນັກໂທດສາມາດປູກຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ ແລະ ຜັກ ເພື່ອເປັນອາຫານເພີ່ມຕື່ມ. ຄຸກບາງແຫ່ງມີຮ້ານຂາຍເຄື່ອງຢ່ອຍ ເພື່ອໃຫ້ນັກໂທດຊື້ອາ ຫານພື້ນຖານ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ສອຍໃນຫ້ອງນໍ້າ. ການເຂົ້າເຖິງສະພາບ ແລະ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆ ສໍາລັບນັກໂທດທີ່ຖືກຄຸມຂັງໃນຄຸກໃຫຍ່ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງມີຄວາມຍຸຕິທໍາດີກວ່າ ຜູ້ທີ່ຖືກຄຸມຂັງໃນຄຸກນ້ອຍຂຶ້ນແຂວງ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ນັກໂທດທັງໝົດສາມາດເຂົ້າເຖິງຫ້ອງກວດສຸຂະພາບ ເຊິ່ງປົກກະຕິແລ້ວ ຈະແມ່ນເຈົ້າໜ້າທີ່ຜູ້ທີ່ເປັນໝໍ ຫຼື ພະຍາບານເປັນຜູ້ກວດໃຫ້, ແຕ່ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກທາງການແພດແມ່ນຂາດເຂີນເລື້ອຍໆ. ນັກໂທດສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ພຽງການດູແລສຸຂະພາບຂັ້ນພື້ນຖານເທົ່ານັ້ນ, ການປິ່ນປົວໂລກໄພໄຂ້ເຈັບທີ່ຮຸນແຮງ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງໃຫ້ໄດ້. ຕົວຢ່າງ: ຄຸກແຫ່ງໜຶ່ງໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ມີຫ້ອງກວດພະຍາດປ່ອນດຽວ ເຊິ່ງມີຕຽງນອນຄົນເຈັບສີ່ຕຽງ ແລະ ມີພະນັກງານສາມຄົນຕໍ່ກັບນັກໂທດຈໍານວນ 700 ຄົນ. ນັກໂທດຈະໄດ້ຮັບການສັກວັກຊີນໃນເວລາທີ່ພວກເຂົາເຂົ້າມາໃນຄຸກແຕ່ທໍາອິດ, ຖ້າມີການເຈັບປ່ວຍ, ພວກເຂົາຕ້ອງຈ່າຍຄ່າຢາທີ່ຈໍາເປັນ. ການປ່ຽນແປງຈາກຊຸມປີຜ່ານມາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGOs) ຈໍານວນໜຶ່ງລາຍງານວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ສູນກັກຂັງບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງການກຸສິນເຂົ້າຢ້ຽມນັກໂທດ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານມະນຸດສະທໍາ. ໃນບາງພື້ນທີ່, ນັກໂທດສາມາດສະເໜີເພື່ອໃຫ້ມີການຈັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ໄປຮັບການປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍຂອງຕໍາຫຼວດ, ແລະ ໃນກໍລະນີສຸກເສີນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ກໍ່ຈະສົ່ງນັກໂທດໄປຍັງໂຮງໝໍເຫຼົ່ານັ້ນ. ບໍ່ມີຂໍ້ມູນການເສຍຊີວິດໃນຄຸກ ຫຼື ໃນສູນກັກຂັງ.

ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ: ບໍ່ມີຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ສໍາລັບການບັນທຶກກ່ຽວກັບນັກໂທດ. ບາງຄັ້ງ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ກໍ່ສືບຕໍ່ກັກຂັງນັກໂທດໄວ້ ຫຼັງຈາກທີ່ພວກເຂົາຄົບກໍານົດການຕ້ອງໂທດແລ້ວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ພວກນັກໂທດຜູ້ທີ່ບໍ່ສາມາດຈ່າຍຄ່າປັບໄໝສານ. ໃນບາງກໍລະນີ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ກໍ່ປ່ອຍຕົວນັກໂທດ ຫຼັງຈາກທີ່ພວກເຂົາຕົກລົງວ່າຈະຈ່າຍຄ່າປັບໄໝຕາມພາຍຫຼັງ. ໃນບາງກໍລະນີ, ລັດຖະບານໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ຕ້ອງຫາທີ່ກະທໍາຜິດບໍ່ຮຸນແຮງສາມາດຖືກປ່ອຍຕົວໄດ້ ໂດຍປາສະຈາກການຕັດສິນຄະດີຢ່າງເປັນທາງການໃຫ້ພວກເຂົາຈໍາຄຸກ.

ບໍ່ມີຜູ້ກວດກາຂອງລັດຖະສະພາ ທີ່ຈະເຮັດໜ້າທີ່ແທນນັກໂທດ ແລະ ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ດູແລຄຸກໄດ້ວາງ ນະໂຍບາຍສໍາລັບການຢ້ຽມຢາມນັກໂທດໃນຄຸກ. ຕາມທໍາມະດາ, ສະມາຊິກຄອບຄົວສາມາດຢ້ຽມນັກໂທດ ແລະ ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງໄດ້ເດືອນລະຄັ້ງ. ນັກໂທດ ແລະ ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງສາມາດປະຕິບັດກິດຈະກໍາຕາມຄວາມເຊື່ອຖືທາງ ສາສະໜາໄດ້, ແຕ່ວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ຕອບສະໜອງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກໃດໆກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້.

ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຕິດຕາມກວດກາສະພາບຂອງຄຸກ ແລະ ສູນກັກຂັງ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນັກໂທດ ແລະ ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງສາມາດສົ່ງຄໍາຮ້ອງທຸກເຖິງເຈົ້າໜ້າທີ່ພິຈາລະນາຄະດີໄດ້ ໂດຍ

ບໍ່ມີການກວດເນື້ອໃນໃດໆ ເພື່ອຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສືບສວນສອບສວນ ກ່ຽວກັບຂໍ້ກ່າວ
ຫາຕ່າງໆທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືກ່ຽວກັບສະພາບການທີ່ໄຮ້ມະນຸດສະທໍາ, ແຕ່ກໍບໍ່ມີການລາຍງານວ່າ ພວກນັກໂທດ ແລະ ຜູ້
ຖືກຄຸມຂັງ ຫຼື ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາໄດ້ສິ່ງຄໍາຮ້ອງທຸກດັ່ງກ່າວ ຍ້ອນຢ້ານວ່າຈະເຮັດໃຫ້ສະພາບການທີ່
ລໍາບາກໃນສະຖານຄຸມຂັງຮ້າຍແຮງຂຶ້ນຕື່ມ.

ແລະກໍບໍ່ຮູ້ວ່າມີການສືບສວນສອບສວນກ່ຽວກັບຂໍ້ຮຽກຮ້ອງດັ່ງກ່າວຫຼືບໍ່.

ການຕິດຕາມກວດກາອິດສະຫຼະ:

ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການຕິດຕາມກວດກາສະພາບໃນສູນກັກຂັງແບບ ອິດສະຫຼະ
ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນັກການທຸດຕ່າງປະເທດເຂົ້າຢ້ຽມຢາມຄຸກ ນອກຈາກການເຂົ້າພົວ
ພັນກ່ຽວກັບວຽກກົງສູນ ແຕ່ການເຂົ້າພົບດັ່ງກ່າວກໍມີຂໍ້ຈໍາກັດຢ່າງເຄັ່ງຄັດ.

ງ. ການຈັບກຸມ-ຄຸມຂັງໂດຍພະລະການ

ກົດໝາຍຫ້າມການຈັບກຸມ ແລະ ຄຸມຂັງໂດຍພະລະການ ຫຼື ເຮັດຕາມຄວາມພໍໃຈຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່, ແຕ່ໃນ
ພາກປະຕິບັດ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດບາງຄົນບໍ່ໄດ້ເຄົາລົບຕໍ່ຂໍ້ກຳນົດເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ກໍຍັງມີປະກົດການຈັບກຸມ ແລະ
ຄຸມຂັງໂດຍພະລະການເກີດຂຶ້ນ.

ໃນປີນີ້ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ຄຸມຕົວ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍເດັກນ້ອຍ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ຈໍານວນໜຶ່ງ ທີ່ຄາດວ່າເປັນຄົນຂໍທານ ແລະ
ຄົນບໍ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສອອກຈາກຖະໜົນຕ່າງໆໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ
ເພື່ອກະກຽມນະຄອນຫຼວງສໍາລັບການເປັນເຈົ້າພາບຮັບຕ້ອນຜູ້ແທນຂຶ້ນສູງຈາກປະເທດຈີນ.

ອີງຕາມການໃຫ້ການຂອງລັດຖະບານ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ສິ່ງພວກຄົນເຫຼົ່າ

ນັ້ນຈໍານວນໜຶ່ງກັບຄືນສູ່ບ້ານເກົ່າຂອງພວກເຂົາ ແລະ

ອີກຈໍານວນໜຶ່ງແມ່ນສິ່ງໄປທີ່ສູນພັກເຊົາຊົ່ວຄາວທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂດຊານເມືອງ ຂອງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ລັດຖະບານລາຍງານວ່າ ໃນປີ 2014 ແລະ ໃນລະຫວ່າງປີນີ້ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຄົນຈໍານວນ 91 ຄົນ

ໄປພັກຢູ່ສູນພັກຊົ່ວຄາວ. ນອກຈາກນັ້ນ ໃນປີນີ້ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ສິ່ງເດັກນ້ອຍເກົ່າຄົນ, ຜູ້ຍິງ 37 ຄົນ ແລະ ຜູ້ຊາຍ 18

ຄົນ ກັບຄືນສູ່ແຂວງຂອງພວກເຂົາ. ໃນທ້າຍປີ, ຍັງຄົງມີປະຊາຊົນຈໍານວນ 65 ຄົນ

ຄ້າງຢູ່ສູນພັກເຊົາຊົ່ວຄາວຂອງລັດຖະບານ. ພ້ອມນັ້ນ

ລັດຖະບານຍັງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGO) ອົງການໜຶ່ງ

ເພື່ອສະໜອງທີ່ພັກພາອາໄສສຸກເສີນ ແລະ ການສຶກສານອກລະບົບ

ໃຫ້ແກ່ເດັກນ້ອຍທີ່ຖືກຍ້າຍອອກຈາກຖະໜົນຕ່າງໆໃນຕົວເມືອງ. ອົງການ NGO ດັ່ງກ່າວລາຍງານວ່າ

ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ເດັກນ້ອຍ ແລະ ຊາວໜຸ່ມຈໍານວນ 1,961 ຄົນ ໃນລະຫວ່າງເດືອນມັງກອນ ຫາ

ເດືອນພະຈິກ ແລະ ໃນທ້າຍປີ ມີເດັກນ້ອຍຈໍານວນ 27 ຄົນ ຍັງຄົງອາໄສຢູ່ໃນສູນພັກເຊົາຂອງອົງການດັ່ງກ່າວ.

ອົງການດັ່ງກ່າວໄດ້ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຈໍານວນ 93 ຄົນໃນລະຫວ່າງປີນີ້.

ພາລະບົດບາດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ແລະ ໜ່ວຍງານປະຕິບັດການດ້ານການຮັກສາຄວາມປອດໄພ

ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບຍັງຄົງມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການຮັກສາຄວາມສະຫງົບພາຍໃນ ແຕ່ກໍ່ແບ່ງປັນພາລະ
ບົດບາດດ້ານການຄຸ້ມຄອງລັດ ຮ່ວມກັບກອງກຳລັງຮັກສາຄວາມສະຫງົບຂອງກະຊວງປ້ອງກັນປະເທດ ແລະ
ພປປລ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນຂອງ ພປປລ. ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບປະກອບດ້ວຍ
ໜ່ວຍຕໍາຫຼວດທ້ອງຖິ່ນ, ຕໍາ ຫຼວດຈະລາຈອນ, ຕໍາຫຼວດກວດຄົນເຂົ້າເມືອງ ແລະ
ຕໍາຫຼວດປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ (ລວມທັງຕໍາຫຼວດຊາຍແດນ), ກອງກຳລັງ ປກສ ບ້ານ
ລວມທັງໜ່ວຍງານຕໍາຫຼວດປະກອບອາວຸດອື່ນໆ. ສໍາລັບກ້ອນກຳລັງປະກອບອາວຸດ ແມ່ນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່
ຄວາມສະຫງົບພາຍໃນ ລວມທັງການປ້ອງກັນ ການກໍ່ການຮ້າຍ ແລະ ການກໍ່ເຫດຈະລາຈົນ.

ການຍົກເວັ້ນໂທດ ຫຼື ການບໍ່ລົງໂທດຕໍ່ຜູ້ກະທໍາຜິດຍັງຄົງເປັນບັນຫາ, ລວມທັງບັນຫາກ່ຽວກັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ
ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ, ແຕ່ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ບໍ່ມີສະຖິຕິທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້. ກົມ
ກວດກາ ຂອງກະ ຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ໄດ້ຕິດຕັ້ງກ່ອງຮັບຄໍາຄິດເຫັນໄວ້ຢູ່ຕາມສະຖານທີ່ສາທາລະນະ
ຕ່າງໆທົ່ວປະເທດ ເພື່ອໃຫ້ພົນລະເມືອງສາມາດປ່ອນຄໍາຮ້ອງທຸກທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ.
ແຕ່ກໍ່ບໍ່ມີສະຖິຕິກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ກ່ອງຮັບຄໍາຮ້ອງທຸກດັ່ງກ່າວ. ລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການມີ
ຫຼື ບໍ່ມີໜ່ວຍງານທີ່ ດໍາເນີນການສືບສວນການລະເມີດສິດທິມະນຸດ ໂດຍກຳລັງຮັກສາຄວາມສະຫງົບ.
ບໍ່ມີຂໍ້ມູນເປັນທີ່ຮັບຮູ້ວ່າ

ລັດຖະບານໄດ້ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ກອງກຳລັງຮັກສາຄວາມສະຫງົບກ່ຽວກັບການເຄົາລົບຕໍ່ສິດທິມະນຸດ
ຫຼືບໍ່.

ລັດຖະບານ ໄດ້ສືບຕໍ່ຮ່ວມມືກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດໃນການສ້າງ
ຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ຮັບມືກັບຂະບວນການຄ້າ ແລະ
ເສບຢາເສບຕິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ລວມທັງບັນຫາກ່ຽວກັບການກໍ່ອາຊະຍາກຳ ແລະ
ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ.

ວິທີການຈັບກຸມ ແລະ ການປະຕິບັດຕໍ່ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງ

ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ແລະ ທະຫານ ມີອໍານາດໃນການຈັບກຸມເຖິງແມ່ນວ່າຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ຕໍາຫຼວດຈະເປັນຜູ້
ດໍາເນີນການ. ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ຖືກຄວບຄຸມຕົວມີສິດສະເໜີການພິຈາລະນາຄະດີກ່ຽວກັບຄວາມຖືກຕ້ອງ
ຕາມກົດໝາຍໃນການກັກຂັງພວກເຂົາຢ່າງຮີບດ່ວນ. ກົດໝາຍຍັງກຳນົດໄວ້ວ່າ ພາຍໃນເວລາ 24 ຊົ່ວໂມງຂອງ
ການຈັບກຸມ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຖືກຄວບຄຸມຕົວຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຂໍ້ກ່າວຫາຂອງພວກເຂົາ ແລະ ສິ່ງຂ່າວ
ໃຫ້ຍາດພີ່ນ້ອງໃກ້ຊິດຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບການກັກຕົວພວກກ່ຽວ, ແຕ່ສິ່ງເຫຼົ່າ
ນີ້ບໍ່ຄ່ອຍຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນບັນດາແຂວງທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກ. ບໍ່ມີການຮັບປະກັນວ່າ ສະ ມາຊິກຄອບຄົວຈະສາມາດ
ພົບກັບຜູ້ຖືກຄວບຄຸມຕົວຫຼືບໍ່ ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວກໍ່ມີການອະນຸຍາດ. ມີລະບົບການປະກັນຕົວຜູ້ຖືກຄວບຄຸມ
ຕົວ ແຕ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແບບພະລະການ. ມີລະບຽບການ ແລະ
ຂັ້ນຕອນສໍາລັບການຈັບກຸມຢູ່ເຮືອນຂອງຜູ້ຖືກຄວບຄຸມຕົວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຫດຜົນທາງດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ
ມີການລາຍງານສະເພາະກ່ຽວກັບຜູ້ຖືກຄວບຄຸມຕົວທີ່ຖືກຈັບກຸມຢູ່ເຮືອນ. ໃນປີນີ້, ບໍ່ມີການລາຍງານກ່ຽວກັບຜູ້

ຖືກຄຸມຂັງທີ່ຖືກກັກບໍ່ໃຫ້ຕິດຕໍ່ສື່ສານກັບຜູ້ອື່ນ. ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ພົນລະເມືອງ ແລະ ຊາວຕ່າງດ້າວຜູ້ທີ່ຖືກກັກຂັງ, ຈັບກຸມ ຫຼື ຈໍາຄຸກ ມີສິດໃນການມີຕົວແທນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຕາມການຮ້ອງຂໍ.

ການຈັບກຸມໂດຍພະລະການ: ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ຍັງຄົງມີສິດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນການຈັບກຸມ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ບັນຍັດຂອງກົດໝາຍທີ່ກຳນົດວ່າ ໃບໜັງສືໝາຍຈັບແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນສໍາລັບກໍລະນີສຸກເສີນ. ອີງຕາມໜ່ວຍງານສືບສວນຄະດີອາຍາແຫ່ງຊາດ, ຕໍາຫຼວດດຳເນີນການຈັບກຸມໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກຖານທີ່ຈະແຈ້ງຕໍ່ການກະທຳຜິດ ແທນສາເຫດທີ່ໜ້າຈະເປັນໄປໄດ້, ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດລໍຖ້າຈົນກວ່າຜູ້ກ່ຽວຖືກພົບວ່າກະທຳຜິດຕໍ່ກົດໝາຍ ຈຶ່ງດຳເນີນການຈັບກຸມ. ມີລາຍງານວ່າ ບາງເທື່ອເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດໄດ້ສວຍໃຊ້ການຈັບກຸມເປັນເຄື່ອງມືໃນການຂົ່ມຂູ່ຕົວບຸກຄົນ ຫຼື ເອົາສິນ ບິນຕ່າງໆ.

ການກັກຂັງກ່ອນການພິຈາລະນາຄະດີ: ມີຂໍ້ບັນຍັດທາງກົດໝາຍ ກຳນົດໃຫ້ສາມາດຄຸມຂັງເປັນເວລາໜຶ່ງປີໂດຍບໍ່ມີການພິຈາລະນາຄະດີ. ໄລຍະເວລາຂອງການຄຸມຂັງໂດຍປາສະຈາກການຮັບຟັງການຕັດສິນ ຫຼື ຂໍ້ກ່າວຫາຢ່າງເປັນທາງການກໍຈຳກັດຢູ່ໃນໄລຍະໜຶ່ງປີເຊັ່ນດຽວກັນ. ມີລາຍງານວ່າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດໄດ້ພະຍາຍາມທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ນຳເອົານັກໂທດ ແລະ ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງທັງໝົດ ເຂົ້າສູ່ຂະບວນການຕັດສິນຄະດີພາຍໃນກຳນົດເວລາໜຶ່ງປີ, ແຕ່ຂໍ້ຮຽກຮ້ອງດັ່ງກ່າວ ບາງຄັ້ງຄາວກໍຖືກລະເລີຍ. ອົງການໄອຍະການສູງສຸດຕ້ອງອະນຸຍາດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດຊະລໍການສືບສວນສອບສວນຄະດີ ໃນກໍລະນີທີ່ຍັງສົງໄສ. ການອະນຸຍາດດັ່ງກ່າວແມ່ນກຳນົດໃຫ້ເປັນໄລຍະເວລາສາມເດືອນ, ແລະ ຄະດີ ຫຼື ກໍລະນີທີ່ສົງໄສດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງຖືກປິດລົງພາຍຫຼັງໜຶ່ງປີ ທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດບໍ່ສາມາດຊອກຫາຫຼັກຖານພຽງ ພໍເພື່ອດຳເນີນຂໍ້ກ່າວຫາໄດ້.

ຈ. ການປະຕິເສດຕໍ່ການເປີດເຜີຍການຕັດສິນຄະດີທີ່ຍຸຕິທຳຕໍ່ສັງຄົມ

ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ມີໜ່ວຍງານຕຸລາການອິດສະຫຼະ, ແຕ່ການບໍ່ລົງໂທດ ຫຼື ການລະເລີຍຕໍ່ການລົງໂທດ ແລະ ການສັ່ລາດບັງຫຼວງຍັງຄົງສືບຕໍ່ເປັນບັນຫາ. ມີລາຍງານວ່າ ມີຜູ້ພິພາກສາບາງຄົນມີການພົວພັນກັບການຮັບສິນບິນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍຕາມ, ໃນປີນີ້ບໍ່ມີການລາຍງານວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານ ຫຼື ພັກໃຊ້ອິດທິພົນຕໍ່ສານ. ສະພາແຫ່ງຊາດ ອາດຈະປິດ ຫຼື ຍົກຍ້າຍຜູ້ພິພາກສາອອກຈາກຕຳແໜ່ງ ເນື່ອງຈາກກະທຳຄວາມຜິດ ແຕ່ກໍບໍ່ໄດ້ມີການດຳເນີນການດັ່ງກ່າວພາຍໃນປີນີ້. ຂອບກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ມີທະນາຍຈຳເລີຍ, ການກວດສອບຫຼັກຖານ ແລະ ຂໍ້ສັນນິຖານຕໍ່ຄວາມບໍລິສຸດ ຄຽງຄູ່ກັບມາດ ຕະຖານສາກົນອື່ນໆ ສໍາລັບຂັ້ນຕອນການພິຈາລະນາຄະດີອາຍາ ແລະ ຄະດີແຟງ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີບົດບັນຍັດເຫຼົ່ານີ້ແລ້ວ, ລັດຖະບານຍັງພັດທະນາລະບົບຍຸຕິທຳທາງການອີກ. ນະໂຍບາຍທີ່ມັກຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງສໍາລັບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຍັງຄົງແມ່ນ “ນະໂຍບາຍບ້ານສາມັກຄີ” ຫຼື “ນະໂຍບາຍບ້ານປອດຄະດີ” ເຊິ່ງເປັນການບັນທອນບ້ານທີ່ຈະນຳສິ່ງຄະດີຕ່າງໆໄປຍັງລະບົບຍຸຕິທຳທາງການ ແລະ ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວຍັງໃຫ້ສິ່ງຈູງໃຈແກ່ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນບ້ານຜູ້ທີ່ສາມາດແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງກົດໝາຍໄດ້ ພາຍໃນຂັ້ນຕອນການນຳໃຊ້ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຄະດີຂັ້ນບ້ານ.

ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຄະດີຂັ້ນບ້ານ ແມ່ນໝາກຜົນຈາກການໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆແບບດັ້ງເດີມພາຍໃນບ້ານ.

ກະຊວງຍຸຕິທຳໄດ້ສ້າງໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນກົນໄກເຄິ່ງທາງການໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ໃຫ້ຄ່າຊົດເຊີຍໃນຄະດີແພ່ງ ແລະ ຄະດີອາຍາ. ເຖິງແມ່ນວ່າໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂຶ້ນບ້ານ ຈະບໍ່ຮັບໄກ່ເກ່ຍຄະດີອາຍາຢ່າງເປັນທາງການ, ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປໜ່ວຍງານນີ້ກໍ່ດຳເນີນການຕໍ່ກັບຄະດີອາຍາຂະໜາດນ້ອຍ ລວມເຖິງຄະດີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ແລະ ຄະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເລື່ອງລະອຽດອ່ອນຕ່າງໆເຊັ່ນ ກໍລະ ນີກ່ຽວກັບກົດໝາຍຄອບຄົວ ແລະ ການຢ່າຮ້າງ ເຊິ່ງຄູ່ກໍລະນີອາດຈະຕ້ອງການຫຼີກລ້ຽງການນຳໃຊ້ລະບົບຍຸຕິທຳທາງການເພື່ອການໄກ່ເກ່ຍ. ນອກຈາກນີ້, ໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂຶ້ນບ້ານຍັງເປັນເວທີດຳເນີນການຕັດສິນຄວາມເສຍຫາຍທາງແພ່ງຕໍ່ຜູ້ທີ່ຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງອາຊະ ຍາກຳ ແລະ ການຊົດໃຊ້ຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ໃນກໍລະນີຄະດີແພ່ງອື່ນໆທີ່ໄດ້ຮັບການໄກ່ເກ່ຍເຊັ່ນ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕໍ່ຊັບສິນ ແລະ ອຸປະຕິເຫດລົດຍົນເປັນຕົ້ນ. ຄູ່ກໍລະນີຕ້ອງຈ່າຍເງິນຈຳນວນ 50,000 ກີບ (6 ໂດລາ) ໃຫ້ແກ່ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂຶ້ນບ້ານສຳລັບການໄກ່ເກ່ຍໜຶ່ງຄະດີ. ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຄະດີຂຶ້ນບ້ານປະກອບດ້ວຍ ຕົວແທນຊາວບ້ານຈຳນວນເຈັດຄົນ, ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ຜູ້ທີ່ເປັນຕົວແທນນີ້ແມ່ນຜູ້ທີ່ເປັນສະມາຊິກຂອງອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນຕ່າງໆ (ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ປກສ ບ້ານ, ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວໜຸ່ມບ້ານ), ເຊິ່ງທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນ ຮູບແບບສຳຮອງ. ໃນຫຼາຍໆພື້ນທີ່ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ໄດ້ລິເລີ່ມການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ໂດຍມີນາຍບ້ານເປັນຕົວແທນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບົບຍຸຕິທຳແບບປະເພນີ, ແລະ ອາດຈະມີການຂໍຄຳຄິດຄຳເຫັນນຳໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຄະດີຂຶ້ນບ້ານ ຖ້າວ່າຍັງບໍ່ເປັນທີ່ເພິ່ງພໍໃຈ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ນາຍບ້ານກໍ່ເປັນຜູ້ນຳພາໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຄະດີຂຶ້ນບ້ານ. ນອກຈາກນີ້, ລະບົບຍຸຕິທຳທາງການກໍ່ໄດ້ນຳສິ່ງບາງຄະດີລົງໄປຍັງໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂຶ້ນບ້ານ.

ລະບົບຍຸຕິທຳຂອງປະເທດ ແມ່ນການປະສົມປະສານການຄວບຄຸມລັດແບບພັກການເມືອງດຽວ ແລະ ບັນທັດຖານດັ້ງ ເດີມທີ່ ເປັນທີ່ນິຍົມໃນຖານະທີ່ເປັນກົນໄກຍຸຕິທຳຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຄືໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຄະດີຂຶ້ນບ້ານ. ມີຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງໃນລະບົບ ແລະ ອົງການ NGO ຈຳນວນໜຶ່ງ ສະໜັບສະໜູນຄວາມເປັນເອກະລາດຂອງຕຸລາການ, ການເຂົ້າເຖິງລະບົບຍຸຕິທຳ ແລະ ການສ້າງສະຖາບັນ ພ້ອມທັງສະໜອງການສຶກສາ ແລະ ການບໍລິການທາງດ້ານກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ພົນ ລະເມືອງ.

ຂັ້ນຕອນການຕັດສິນຄະດີ

ຕາມກົດໝາຍ, ຈຳເລີຍຍັງມີຄວາມຫວັງຕໍ່ຂໍ້ສັນນິຖານຂອງການເປັນຜູ້ບໍລິສຸດໄດ້, ແຕ່ປົກກະຕິແລ້ວ ຜູ້ພິພາກສາໄດ້ຕັດສິນວ່າມີຄວາມຜິດ ຫຼື ບໍລິສຸດໄວ້ລ່ວງໜ້າແລ້ວ ໂດຍອີງໃສ່ຜົນໄດ້ຮັບໃນບົດລາຍງານການ ສືບສວນສອບສວນຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ຫຼື ໄອຍະການ. ການຕັດສິນຄະດີທັງໝົດ ລວມທັງການຕັດສິນຄະດີ ອາຍາ ແມ່ນໜ້ອຍທີ່ສຸດ ທີ່ຈະຕັດສິນໂດຍອີງໃສ່ການກວດກາຈາກສົມມຸດຕິຖານຂອງຂໍ້ກ່າວຫາ ຫຼື ການທົບ ທວນຫຼັກຖານ. ບໍ່ມີການນຳໃຊ້ຄະນະລູກຊຸນ. ການຕັດສິນຄະດີແມ່ນເປີດເຜີຍ, ນອກຈາກກໍລະນີທີ່ກ່ຽວພັນກັບກົດໝາຍຄອບຄົວບາງປະເພດ ຫຼື ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຊາດ, ຄວາມ ລັບຂອງລັດຖະບານ, ຫຼືກ່ຽວກັບເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 16 ປີ.

ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ຈໍາເລີຍມີສິດທີ່ຈະປົກປ້ອງຕົນເອງດ້ວຍການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງທະນາຍຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນໆ, ແຕ່ກໍ່ເປັນການຍາກທີ່ຈະຫາທະນາຍທີ່ມີຄຸນນະວຸດ. ບາງຄັ້ງຄາວ, ທະນາຍຄວາມກໍ່ບໍ່ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈທີ່ຈະປ້ອງກັນຄະດີທີ່ມີຄວາມລະອຽດອ່ອນ ເພາະຢ້ານກົວຕໍ່ການຖືກຕອບໂຕ້ໂດຍເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນ. ທະນາຍຝ່າຍຈໍາເລີຍອາດຈະປະກົດຕົວໃນລະຫວ່າງການຕັດສິນຄະດີ, ແຕ່ບົດບາດຂອງລາວບໍ່ໄດ້ສະແດງກິລິຍາໂຕ້ຕອບໃດໆ ມີພຽງການຂໍຮ້ອງສານໃຫ້ຄວາມເອື້ອເໝືອໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນ ຫຼື ຂໍອຸທອນເລື່ອງວິຊາການ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ໂຕ້ແຍ້ງກ່ຽວກັບຄະດີ, ຂໍເຫດຜົນທາງດ້ານຫຼັກຖານ ຫຼື ການດໍາເນີນການທີ່ເປັນການປົກປ້ອງຢ່າງແທ້ຈິງຕໍ່ລູກຄ້າ. ໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສະໜອງທະນາຍຝ່າຍຈໍາເລີຍບົນພື້ນຖານຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານພຽງແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນຄະດີ ທີ່ມີການກ່ຽວພັນກັບເດັກນ້ອຍ, ຄະດີທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ອາດຈະມີການຕັດສິນຈໍາຄຸກຕະຫຼອດຊີວິດ ຫຼື ປະຫານຊີວິດ ແລະ ຄະດີທີ່ຖືກພິຈາລະນາວ່າມີຄວາມຊັບຊ້ອນສູງເຊັ່ນ ຄະດີທີ່ມີການພົວພັນກັບຄົນຕ່າງປະເທດ.

ຈໍາເລີຍບໍ່ມີສິດທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ຈະຮັບຮູ້ຢ່າງໄວວາ ແລະ ລະອຽດ ກ່ຽວກັບຄໍາຕັດສິນທີ່ມີຕໍ່ພວກເຂົາ, ແຕ່ກົດໝາຍ ກໍານົດວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ບຸກຄົນຮັບຮູ້ໃນສິດທິຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຜູ້ຖືກກ່າວຫາບໍ່ມີສິດທິຕາມກົດໝາຍ ທີ່ຈະກວດສອບຫຼັກຖານທີ່ລັດຖະບານເປັນຜູ້ກໍາໄວ້, ແຕ່ຜູ້ຕ້ອງຫາອາດຈະຂໍເບິ່ງຫຼັກຖານດັ່ງກ່າວໄດ້

ຖ້າວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ຈັບກຸມຫາກເຮັດບົດລາຍງານການສືບສວນສອບສວນຂອງເຂົາເຈົ້າສໍາເລັດແລ້ວ. ໃນກໍລະນີຄະດີທີ່ຮ້າຍແຮງ (ເຊັ່ນ: ຄະດີກ່ຽວກັບຢາເສບຕິດທີ່ມີການຕັດສິນລົງໂທດຈໍາຄຸກຕະຫຼອດຊີວິດ), ຕາມທໍາມະດາແລ້ວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈັບກຸມ

ຈະບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ຕ້ອງຫາກວດສອບຫຼັກຖານທີ່ລັດຖະບານເປັນຜູ້ກໍາໄວ້.

ບໍ່ມີການກໍານົດສິດທິທາງກົດໝາຍທີ່ຈະໃຫ້ເວລາ ແລະ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກຢ່າງພຽງພໍ ໃນການກະກຽມຜູ້ຕ້ອງຫາ. ຜູ້ຕ້ອງຫາອາດຈະມີຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງຊ່ວຍເຂົາເຈົ້າໃນການກະກຽມສ່ວນທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ຕິດຕາມເຂົາເຈົ້າມາໃນສະຖານທີ່ຕັດສິນຄະດີ, ແຕ່ມີພຽງຈໍາເລີຍເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຈະຂຶ້ນໃຫ້ປາກຄໍາຕໍ່ສານໃນການຕັດສິນຄະດີອາຍາ. ຈໍາເລີຍໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ຖາມຄໍາຖາມ ແລະ ສາມາດສະເໜີພະຍານຫຼັກຖານໃນນາມຕົນເອງ. ຈໍາເລີຍອາດຈະປະຕິເສດທີ່ຈະເບີກຄວາມ ເຖິງວ່າບາງຄັ້ງຄາວເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ກໍານົດບົດລົງໂທດທີ່ໜັກຂຶ້ນສໍາລັບຜູ້ຕ້ອງຫາທີ່ບໍ່ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື. ຈໍາເລີຍມີສິດທີ່ຈະຂໍອຸທອນໄດ້. ສານອຸທອນມີພັນທະຕາມກົດໝາຍທີ່ຈະຕ້ອງກໍານົດຄະດີພາຍໃນ 45 ວັນ ນັບຈາກເວລາທີ່ຕົນໄດ້ຮັບຄໍາຂໍອຸທອນ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຂັ້ນຕອນການອຸທອນມັກໃຊ້ເວລາຫຼາຍກວ່າຫົກເດືອນ ຫຼື ຍັງຄົງຖືກດໍາເນີນການໄປເລື້ອຍໆ.

ຄູ່ກໍລະນີຄະດີຄວາມໃນສານ ອາດຈະເລືອກເອົາສະມາຊິກຂອງສະພາທະນາຍຄວາມລາວ ເປັນຕົວແທນໃຫ້ພວກເຂົາໃນການຕັດສິນຄະດີ. ໃນປີນີ້, ສະພາທະນາຍຄວາມ ມີສະມາຊິກຈໍານວນ 188 ຄົນ, ໃນນັ້ນ 168 ຄົນ ແມ່ນນັກກົດໝາຍ ແລະ ມີພຽງ 30 ຄົນ ທີ່ນໍາຄະດີໄປຍັງສານ. ໃນຈໍານວນ 30 ຄົນນັ້ນ, ມີ 26 ຄົນ ເຮັດວຽກໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ຕາມທໍາມະດາແລ້ວ ສະພາທະນາຍຄວາມເປັນໜ່ວຍງານອິດສະຫຼະ ແຕ່ກໍ່ໄດ້

ຮັບທິດຊີ້ນຳຈຳນວນໜຶ່ງຈາກກະຊວງຍຸທິທຳ. ສະພາທະນາຍຄວາມ ມີຫ້ອງການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກົດໝາຍສີ່ແຫ່ງ ເຊິ່ງມີຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງ ຈັນ, ແຂວງຈຳປາສັກ, ຊຽງຂວາງ ແລະ ອຸດົມໄຊ ທີ່ ໃຫ້ການບໍລິການດ້ານກົດ ໝາຍແກ່ພົນລະເມືອງຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ມີຫຼາຍເຫດຜົນ ລວມທັງການຮັບຮູ້ທົ່ວໄປ ວ່າ ທະນາຍຄວາມບໍ່ສາມາດແຊກແຊງເຂົ້າໃນການຕັດສິນຂອງສານໄດ້, ຈຳເລີຍທັງໝົດ ຈຶ່ງເລືອກທີ່ຈະບໍ່ນຳໃຊ້ ທະນາຍຄວາມ ຫຼື ຕົວແທນທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ.

ໃນການກະກຽມສຳລັບການເປີດປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ (AEC) ໃນປີ 2016 ແລະ ການສົ່ງຜົນໃຫ້ແກ່ທ່າແຮງທາງດ້ານການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ບາງຄະດີທີ່ຍັງຄ້າງຢູ່ໃນສານລະຫວ່າງປະເທດ, ລັດຖະບານ ໄດ້ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມໃສ່ການຝຶກອົບ ຮົມນັກກົດໝາຍເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ປັບປຸງຫຼັກສູດການສຶກສາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ທີ່ຄະນະນິຕິສາດ ຂອງມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

ຄະນະຜູ້ພິພາກສາ ແລະ ທະນາຍຄວາມເກືອບທັງໝົດຂອງປະເທດ ແມ່ນສະມາຊິກ ພປປລ. ເຊິ່ງທັງໝົດນັ້ນໄດ້ ຮັບການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບກົດໝາຍພຽງແຕ່ຂຶ້ນພື້ນຖານເທົ່ານັ້ນ, ແລະ ຫ້ອງການສານເຂດຈຳນວນໜຶ່ງມີ ເອກະສານອ້າງອີງເພື່ອເປັນທິດຊີ້ນຳພຽງເລັກໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີເລີຍ. ຄະນະກຳມະການດ້ານກົດໝາຍຂອງສະພາແຫ່ງ ຊາດບາງຄັ້ງຄາວກໍໄດ້ມີການທົບທວນການຕັດສິນ ຫຼື ຂໍສະຫຼຸບຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດເພື່ອກວດກາຄວາມ ຖືກຕ້ອງ, ແລະ ສົ່ງຄະດີຄືນໄປໃຫ້ສານ ຫຼື ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ເພື່ອທົບທວນຄືນ ໃນກໍລະນີທີ່ ຄະນະກຳມະການເຊື່ອວ່າ ການຕັດສິນດັ່ງກ່າວບໍ່ ເໝາະສົມ.

ນັກໂທດ ແລະ ຜູ້ຖືກຄຸມຂັງໃນຄະດີການເມືອງ

ບໍ່ມີສະຖິຕິທາງການ ຫຼື ຂໍ້ມູນຕົວເລກທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືກ່ຽວກັບຈຳນວນຂອງນັກໂທດທາງການເມືອງ, ແຕ່ລັດຖະບານໄດ້ຍັງ ຍືນວ່າ ນັກໂທດການເມືອງສາມຄົນຕໍ່ໄປນີ້ຍັງຄົງຕ້ອງຄະດີຢູ່ໃນຄຸກ: ທອງປະເສີດ ເກື້ອກຸນ, ແສງອາລຸນ ເພັງພັນ ແລະ ບົວວັນ ຈັນມະນີວົງ ທີ່ຖືກຈັບໃນປີ 1999 ໃນຂໍ້ຫາພະຍາຍາມຈັດການ ຊຸມນຸມປະທ້ວງເພື່ອປະຊາທິປະໄຕ ແມ່ນຍັງຄົງສືບຕໍ່ຖືກຈຳຄຸກ. ໃນປີ 2003, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ທຳການຈັບກຸມ ປາຟິຄາງ ແລະ ທ້າວມິວ ທີ່ເປັນຄົນເຜົ່າມື້ງ ໃນຂະນະທີ່ພວກເຂົານຳພານັກຂ່າວຕ່າງຊາດສາມຄົນ ໄປສຶກສາກ່ຽວກັບສະພາບການດຳລົງຊີວິດຂອງເຜົ່າມື້ງ. ອີງຕາມເຈົ້າໜ້າທີ່ໃຫ້ ການວ່າ ບົວວັນ ຈັນມະນີວົງ ໄດ້ເສຍຊີວິດແລ້ວໃນປີ 2005 ຍ້ອນການເຈັບປ່ວຍໃນຂະນະທີ່ຖືກຄຸມຂັງ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ປ່ອຍຕົວ ທ້າວມິວ ໃນປີ 2013 ແລະ ປາຟິຄາງ ກໍຖືກປ່ອຍຕົວໃນເດືອນກຸມພາ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບການອະໄພຍະໂທດ ໃນເດືອນທັນວາ 2014. ສ່ວນ ທອງປະເສີດ ເກື້ອກຸນ ແລະ ແສງອາລຸນ ເພັງພັນ ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບການປ່ອຍຕົວ ໃນວັນທີ 26 ມັງກອນ 2016.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ສະມາຊິກຄອບຄົວເຂົ້າຢ້ຽມນັກໂທດຄະດີການເມືອງເຫຼົ່ານີ້, ແຕ່ບໍ່ມີອົງການດ້ານມະນຸດສະທຳໃດ ໄດ້ເຂົ້າເຖິງພວກເຂົາຢ່າງເປັນປົກກະຕິ.

ມີລາຍງານວ່າ ໃນປີ 2005 ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ຄຸມຕົວ ນາງ ຊົວຢາງ ທີ່ເປັນຄົນເຜົ່າມື້ງ ພາຍຫຼັງທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ໂທໄດ້ຈັບຕົວນາງພ້ອມເດັກນ້ອຍຈຳນວນ 28 ຄົນ

ໃນຂະນະທີ່ພວກເຂົາກຳລັງສົ່ງເສີມຄວາມເຊື່ອສັດທາຕໍ່ສາສະໜາຄຼິສຕຽນ ທີ່ປະເທດໄທ ແລະ ນາງກໍໄດ້ຖືກສົ່ງມາປະເທດລາວ. ຕໍ່ມາມີລາຍງານວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ປ່ອຍຕົວພວກເດັກນ້ອຍທັງໝົດໃນປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດລາວແລ້ວ, ແຕ່ລັດຖະບານບໍ່ສາມາດຢືນຢັນໄດ້ວ່າ ນາງ ຊິວຢາງ ຍັງຄົງຢູ່ໃນຄຸກ, ຖືກປ່ອຍຕົວແລ້ວ ຫຼືວ່າ ເສຍຊີວິດແລ້ວໃນຂະນະທີ່ຖືກຄຸມຂັງ.

ຂັ້ນຕອນການພິຈາລະນາ ແລະ ແກ້ໄຂຄະດີແພ່ງ

ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ຄະນະຕຸລາການມີອິດສະຫຼະ ໃນການດຳເນີນການກ່ຽວກັບຄະດີແພ່ງ, ແຕ່ການບັງຄັບໃຊ້ຄຳສັ່ງ ສານຍັງຄົງເປັນບັນຫາຢູ່. ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງອາດຈະສະແຫວງຫາການທວງສິດ ສຳລັບການລະເມີດສິດທາງແພ່ງ ຫຼື ສິດທິທາງການເມືອງໃນສານອາຍາ ຫຼື ຂໍຮ້ອງສິດໃນການຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສະພາແຫ່ງຊາດ. ບຸກຄົນອາດຈະສະແຫວງຫາການແກ້ໄຂ ຫຼື ຊິດໃຊ້ການຖືກລ່ວງລະເມີດສິດທິທາງສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນາທຳໃນ ສານແພ່ງ.

ສ. ການເຂົ້າແຊກແຊງໂດຍພະລະການໃນຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ, ຄອບຄົວ, ທີ່ພັກອາໄສ ຫຼື ການຕິດຕໍ່ສື່ສານທາງຈິດໝາຍ

ຕາມທຳມະດາ, ກົດໝາຍໃຫ້ການປົກປ້ອງສິດໃນຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ ລວມທັງສິດໃນການສື່ສານທາງຈິດໝາຍ, ໂທລະ ສັບ ແລະ ການຕິດຕໍ່ສື່ສານທາງອິເລັກໂຕຣນິກ, ແຕ່ກໍມີການລາຍງານວ່າ ລັດຖະບານຍັງຄົງສືບຕໍ່ ຝ່າຝົນການປົກປ້ອງສິດທິທາງດ້ານນີ້ຢູ່ ເມື່ອມີການຮັບຮູ້ວ່າມີໄພຄຸກຄາມຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງ.

ກົດໝາຍຫ້າມການກວດຄົ້ນ ແລະ ອາຍັດຊັບແບບບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ໃນຂະນະທີ່ກົດໝາຍກຳນົດວ່າເຈົ້າ ໜ້າທີ່ຕໍາ ຫຼວດຕ້ອງມີໃບອະນຸຍາດກວດຄົ້ນຈາກໄອຍະການ ຫຼື ຄະນະຕຸລາການ, ແຕ່ໃນພາກປະຕິບັດ ຕໍາຫຼວດບໍ່ໄດ້ຂໍໃບອະນຸ ຍາດດັ່ງກ່າວກ່ອນສະເໝີໄປ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ.

ກົດໝາຍດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງອະນຸຍາດໃຫ້ລັດຖະ ບານສາມາດຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວຂອງລາຍບຸກຄົນ ແລະ ການຕິດຕໍ່ສື່ສານສ່ວນຕົວ, ລວມທັງການຕິດຕໍ່ສື່ສານຜ່ານທາງໂທລະສັບມືຖື ແລະ ທາງອີເມວລ໌ (ເບິ່ງຕື່ມຂໍ້ 2.ກ.).

ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ດຳເນີນການຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວຂອງພົນລະເມືອງຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ຜ່ານເຄືອຂ່າຍເຝົ້າລະວັງທີ່ລວມມີໜ່ວຍງານຕໍາຫຼວດລັບ. ໜ່ວຍງານກອງຫຼອນໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດ ຊົນນະບົດ ທີ່ປະຕິບັດໜ້າທີ່ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ຕໍາຫຼວດທ້ອງຖິ່ນ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນໃນການຮັກສາຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍໃນສັງຄົມ ແລະ ສົ່ງລາຍ ງານກ່ຽວກັບເຫດການທີ່ບໍ່ເພິ່ງປາດຖະໜາໃຫ້ຕໍາຫຼວດ. ໜ່ວຍງານແນວໜ້າຂອງ ພປປລ ເຊັ່ນ: ສະຫະພັນ ແມ່ຍິງລາວ, ສູນກາງຊາວໜຸ່ມລາວ, ແນວລາວສ້າງຊາດ ກໍ່ມີພາລະບົດບາດໃນການຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວຂອງ ພົນລະເຮືອນເຊັ່ນກັນ.

ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດແຕ່ງດອງກັບຄົນຕ່າງປະເທດໄດ້ ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກ ລັດຖະບານກ່ອນເທົ່ານັ້ນ, ການແຕ່ງດອງໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈະຖືວ່າເປັນໂມຄະ ແລະ ທັງສອງຝ່າຍຈະຖືກ ຈັບກຸມ ແລະ ປັບໄໝ. ຕາມປົກກະຕິ, ລັດຖະບານຈະອະນຸຍາດໃຫ້ແຕ່ງດອງ, ແຕ່ຂຶ້ນຕອນ ແລະ ຂະບວນການ ແມ່ນຊັກຊ້າ ແລະ ຫຍຸ້ງຍາກ ເຊິ່ງເປັນການສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ສວຍໂອກາດໃນການຮຽກຮ້ອງສິນບິນ. ການຢູ່ຮ່ວມກັນກັບຄົນຕ່າງຊາດໂດຍບໍ່ໄດ້ແຕ່ງດອງກັນກ່ອນ ຖືວ່າຜິດກົດໝາຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າຕໍາຫຼວດບໍ່ໄດ້ບັງຄັບໃຫ້ໃຊ້ກົດໝາຍນີ້, ແຕ່ທີ່ຜ່ານມາພວກເຂົາໄດ້ຈັບຄົນຕ່າງປະເທດໃນຂໍ້ຫາຢູ່ຮ່ວມກັນກ່ອນແຕ່ງດອງ, ແບບເລືອກປະຕິບັດ.

ພາກທີ 2. ການເຄົາລົບຕໍ່ສິດເສລີພາບຂອງພົນລະເມືອງ, ລວມມີ:

ກ. ສິດເສລີພາບໃນການປາກເວົ້າ ແລະ ສື່ມວນຊົນ

ກົດໝາຍກຳນົດສິດເສລີພາບຂອງພົນລະເມືອງໃນການປາກເວົ້າ ແລະ ດ້ານສື່ສານມວນຊົນ, ແຕ່ລັດຖະບານຍັງ ຈຳກັດຢ່າງເຄັ່ງຄັດໃນການປາກເວົ້າ ແລະ ຂີດຂຽນກ່ຽວກັບປະເດັນການເມືອງ ແລະ ຍັງຫ້າມການຕໍານິວິຈານຂອງ ສັງຄົມ ທີ່ເຫັນວ່າມັນເປັນການທຳລາຍຊື່ສຽງຂອງຕົນ.

ສິດເສລີພາບໃນການປາກເວົ້າ ແລະ ການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ: ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ພົນລະເມືອງມີສິດໃນ ການຕໍານິວິຈານລັດຖະບານ ແຕ່ກໍ່ຫ້າມການໃສ່ຮ້າຍປ້າຍສີດໍາພາກລັດ, ສ້າງເລື່ອງບິດເບືອນຕໍ່ນະໂຍບາຍຂອງພັກ ຫຼື ລັດຖະບານ, ຍຸແຍ່ສ້າງຄວາມບໍ່ເປັນລະບຽບ, ຫຼື ການໂຄສະນາຂໍ້ມູນເພື່ອບັນທອນຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ຊື່ ສຽງຂອງລັດຖະບານ.

ໃນວັນທີ 22 ມິຖຸນາ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດໄດ້ຈັບກຸມ ບຸນທັນ ທຳມະວົງ ເປັນຄົນສັນຊາດໂປໂລຍເຊື້ອຊາດລາວ ໃນຂໍ້ຫາທີ່ໂພສຂໍ້ຄວາມລົງທາງເຟສບຸກ ແລະ ຂຽນບົດເລື່ອງທີ່ມີເນື້ອຫາວິຈານລັດຖະບານທີ່ຖືກເຜີຍແຜ່ໃນປີ 1997. ໃນວັນທີ 18 ກັນຍາ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນພິຈາລະນາວ່າ ບຸນທັນ ມີຄວາມຜິດຖານ “ເຜີຍແຜ່ໂຄສະນາຊວນເຊື່ອທີ່ມີເນື້ອຫາຕໍ່ຕ້ານລັດຖະບານ ດ້ວຍຄວາມຕັ້ງໃຈສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ລັດ”, ນີ້ເປັນຄວາມຜິດພາຍໃຕ້ມາດຕາ 65 ຂອງປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ແລະ ໄດ້ຕັດສິນຈຳຄຸກຜູ້ກ່ຽວເປັນເວລາຫ້າປີ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ ບຸນທັນ ເຂົ້າເຖິງທະນາຍຄວາມ.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດພົບຫຼັກຖານທີ່ວ່າລາວໄດ້ໂພສຂໍ້ຄວາມລົງເຟສບຸກ ໃນຂະນະທີ່ພວກເຂົາທຳການຄົ້ນຫາຫຼັກຖານທີ່ເຮືອນຂອງລາວໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ມີການລາຍງານວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດໄດ້ໃສ່ກຸນແຈມີລາວ ແລະ ກັກຂັງລາວໄວ້ໃນຫ້ອງມິດໂດຍບໍ່ໃຫ້ລາວດື່ມນໍ້າ ແລະ ກິນອາຫານ.

ເສລີພາບທາງດ້ານຂ່າວສານ ແລະ ສື່ມວນຊົນ: ລັດຖະບານເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສຳນັກພິມ ແລະ ລະບົບສື່ ສານມວນຊົນທາງອິເລັກໂຕຣນິກພາຍໃນປະເທດທັງໝົດ. ໜ່ວຍງານຂ່າວທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສື່ມວນຊົນທັງໝົດຕ້ອງ ເຜີຍແຜ່ຂ່າວສານທີ່ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ. ລັດຖະບານໄດ້ອະນຸຍາດ ການພິມເຜີຍແຜ່ວາລະສານຂອງເອກະຊົນ ທີ່ບໍ່ມີເນື້ອຫາທາງການເມືອງ, ລວມທັງບັນດາວາລະສານທີ່ນຳສະເໜີດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ການຄ້າ. ມີໜັງສືພິມ ແລະ

ວາລະສານຂອງຕ່າງປະເທດສອງ-ສາມສະບັບ ທີ່ລັດຖະບານອະນຸຍາດໃຫ້ຂາຍໄດ້ ແລະ ທີ່ສາມາດຊອກໄດ້ຕາມຮ້ານຄ້າເອກະຊົນທົ່ວໄປ. ໃນວັນທີ 24 ພະຈິກ, ລັດຖະບານໄດ້ອອກດໍາລັດສະບັບໜຶ່ງທີ່ສະໜອງຂອບກົດໝາຍທີ່ກຳນົດວ່າສິ່ງມວນຊົນຂອງຕ່າງປະເທດຕ້ອງສົ່ງບິດຂ່າວຂອງຕົນໄປຍັງລັດຖະບານກ່ອນທີ່ຈະພິມເຜີຍແຜ່. ເຈົ້າໜ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າລັດຖະບານຈະບັງຄັບໃຊ້ມາດຕະການຄວບຄຸມໃໝ່ເຫຼົ່ານີ້ແນວໃດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າການກະຈາຍຂ່າວທາງໂທລະພາບ ແລະ ວິທະຍຸພາຍໃນປະເທດ ຈະຖືກຄວບຄຸມຢ່າງໃກ້ຊິດໂດຍລັດຖະບານ, ແຕ່ລັດຖະບານກໍບໍ່ໄດ້ແຊກແຊງການກະຈາຍຂ່າວຈາກຕ່າງປະເທດ. ພົນລະເມືອງສາມາດເຂົ້າເຖິງສະຖານີສາກົນຜ່ານໂທລະພາບລະບົບດາວທຽມ ແລະ ສາຍເຄເບິນໄດ້ຕະຫຼອດ 24 ຊົ່ວໂມງ. ລັດຖະບານກຳນົດໃຫ້ພົນລະເມືອງຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງເຄື່ອງຮັບສັນຍານດາວທຽມ ລົງທະບຽນສໍາລັບເຄື່ອງຮັບສັນຍານໂທລະພາບຜ່ານດາວທຽມ ແລະ ຈ່າຍຄ່າທໍານຽມແບບຄັ້ງດຽວ, ສ່ວນໃຫຍ່ກໍເປັນມາດຕະການສ້າງລາຍຮັບ ແຕ່ກໍບໍ່ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການຂັດຂວາງການນໍາໃຊ້ແຕ່ຢ່າງໃດ.

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການກໍ່ກວນຄຸກຄາມ: ລັດຖະບານກຳນົດໃຫ້ນັກຂ່າວຕ່າງປະເທດ ສະເໜີຂໍວີຊ່າ (visa) ແບບພິເສດ ແລະ ວາງຂໍ້ຈຳກັດຕໍ່ການເຄື່ອນໄຫວຂອງເຂົາເຈົ້າ. ທາງການຍັງຄົງສືບຕໍ່ປະຕິເສດ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນັກຂ່າວຕ່າງປະເທດເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງມີອິດສະຫຼະ, ແຕ່ກໍອະນຸຍາດການເດີນທາງຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍປາສະຈາກການຕິດຕາມໄປນໍາຢ່າງເປັນທາງການ. ໃນກໍລະນີທີ່ຕ້ອງມີການຕິດຕາມຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່, ມີລາຍງານວ່າຄ່າໃຊ້ຈ່າຍແມ່ນເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງນັກຂ່າວເອງ.

ການກວດກາ ຫຼື ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານເນື້ອໃນ: ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈະທໍາການກວດສອບເນື້ອໃນຂອງທຸກໆບົດຄວາມທີ່ພິມລົງໃນວາລະສານຂອງເອກະຊົນ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີການຈັດພິມໄປແລ້ວ (ບໍ່ແມ່ນກວດກ່ອນການພິມ), ແລະ ສາມາດປັບໄໝລົງໂທດຕໍ່ບົດຄວາມທີ່ບໍ່ກົງກັບການອະນຸຍາດຂອງລັດຖະບານ. ມີລາຍງານວ່າ ສໍານັກພິມຕ່າງໆຮູ້ວ່າເນື້ອໃນຂ່າວຂອງຕົນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານ, ສະນັ້ນສໍານັກພິມຕ່າງໆຈຶ່ງດໍາເນີນການກວດກາເນື້ອໃນບົດຄວາມຕ່າງໆດ້ວຍຕົນເອງ. ກົມສື່ສານມວນຊົນຂອງກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທໍາ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ຍືນຍັນວ່າ ໃນປີນີ້ບໍ່ມີບົດພິມໃດທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານ.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ທໍາການນໍາສະເໜີສື່ ຫຼື ເອກະສານຕ່າງໆທີ່ທາງກະຊວງເຫັນວ່າບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ຈະສ້າງຄວາມເສື່ອມເສຍຕໍ່ວັດທະນາທໍາຂອງຊາດ, ຫຼື ມີຄວາມລະອຽດອ່ອນທາງການເມືອງ. ໃນກໍລະນີທີ່ພົບວ່າ ມີບຸກຄົນໃດກະທໍາຄວາມຜິດໃນການກະຈາຍສື່ທີ່ເຫັນວ່າມີລັກສະນະສ້າງຄວາມເສື່ອມເສຍໃຫ້ແກ່ວັດທະນາທໍາຂອງຊາດ ແມ່ນຈະຖືກປັບໄໝຕັ້ງແຕ່ໜຶ່ງຫາສາມທົບຂອງມູນຄ່າສື່ທີ່ເຜີຍແຜ່ດັ່ງກ່າວ ຫຼື ຈະຖືກຕັດອິດສະຫຼະພາບເປັນເວລາໜຶ່ງປີ.

ສິດເສລີພາບໃນການນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດ

ລັດຖະບານຄຸ້ມຄອງການບໍລິການເຄືອຂ່າຍອິນເຕີເນັດທັງໝົດພາຍໃນປະເທດ ແລະ ດຳເນີນການຕິດຕາມກວດສອບ ການນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ໄດ້ກົດກັ້ນການເຂົ້າເຖິງເວັບໄຊຕ່າງໆ. ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງ ແລະ ດູແລ ຮັກສາໂຄງລ່າງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຈະລາຈອນຂອງລະບົບອິນເຕີເນັດທັງໝົດຜ່ານປະຕູດຽວ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ສາມາດກວດກາ ແລະ ຈຳກັດເນື້ອຫາໄດ້. ຄະນະກຳມະການ ແຫ່ງຊາດດ້ານການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເປັນຜູ້ ບໍລິຫານ ແລະ ຄຸ້ມຄອງລະບົບອິນເຕີເນັດທັງໝົດ.

ຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດໃຫ້ຜູ້ສະໜອງການບໍລິການດ້ານອິນເຕີເນັດ ຕ້ອງສົ່ງບົດລາຍງານປະຈຳໄຕມາດ ແລະ ເຊື່ອມຕໍ່ກັບລະບົບຈະລາຈອນອິນເຕີເນັດຂອງພວກເຂົາ ເພື່ອຄວາມສະດວກໃນການກວດກາ, ແຕ່ຄວາມສາມາດໃນການບັງຄັບໃຊ້ຂອງລັດຖະບານຍັງຄົງມີການຈຳກັດຢູ່.

ໃນປີນີ້, ລັດຖະບານໄດ້ຜ່ານກົດໝາຍວ່າດ້ວຍອາຊະຍາກຳທາງຄອມພິວເຕີ ໂດຍມີວັດຖຸປະສົງເພື່ອປົກປ້ອງຖານຂໍ້ມູນ, ລະ ບົບເຊີບເວີ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍລະບົບຄອມພິວເຕີ. ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວລົງໂທດຄວາມຜິດທາງອາຍາຕໍ່ຜູ້ທີ່ລະເມີດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຄວາມເປັນສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ນຳໃຊ້ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ. ໃນປີນີ້, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ດຳເນີນການຈັບກຸມບຸກຄົນຈຳນວນໜຶ່ງກ່ຽວກັບກິດຈະກຳທາງອອນລາຍ (online) ເຊັ່ນ: ບຸກຄົນໜຶ່ງທີ່ຖືກກ່າວຫາວ່າໄດ້ໂພສຂໍ້ຄວາມ ແລະ ຮູບພາບຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດກຳລັງບົບບັງຄັບເອົາເງິນລົງທາງເຟສບຸກ, ແລະ ອີກຜູ້ໜຶ່ງທີ່ຖືກກ່າວຫາວ່າໂພສກ່ຽວກັບພະນັກງານປົກຄອງຄົນໜຶ່ງໃຫ້ສຳປະທານທີ່ດິນທີ່ມີຄວາມຂັດແຍ່ງກັບຫົວ ໜ່ວຍພັດທະນາໜຶ່ງ, ແລະ ຍັງມີການປະນາມລັດຖະບານ. ໃນກໍລະນີຂອງ ທ. ບຸນທັນ ທຳມະວົງ (ເບິ່ງຂໍ້ 2.ກ.) ທີ່ສົ່ງຜົນໃຫ້ມີການຕັດສິນຈຳຄຸກເປັນເວລາຫ້າປີ ໃນຄວາມຜິດຖານ “ເຜີຍແຜ່ໂຄສະນາຊວນເຊື່ອທີ່ມີເນື້ອຫາຕໍ່ຕ້ານລັດຖະບານດ້ວຍຄວາມຕັ້ງໃຈສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ລັດ”. ດຳລັດສະບັບໜຶ່ງທີ່ອອກໃນປີ 2014 ໄດ້ຫ້າມການເຜີຍແຜ່ເນື້ອຫາປະເພດໃດໜຶ່ງລົງທາງອິນເຕີເນັດເຊັ່ນ: ຖະແຫຼງການຫຼອກລວງ, ສິ່ງລາມີກອະນາຈານ ແລະ ຖະແຫຼງການ ຫຼື ຂ່າວສານຕ່າງໆທີ່ມີລັກສະນະເປັນການຕໍ່ຕ້ານພັກ ແລະ ລັດຖະບານ. ກະຊວງໄປສະນີ, ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ ມີອຳນາດໃນການຊີ້ນຳຜູ້ສະໜອງການບໍລິການເຄືອຂ່າຍອິນເຕີເນັດ ໃຫ້ດຳເນີນການຍົກເລີກການບໍລິການໃຫ້ແກ່ຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ຖືກພົບວ່າມີການລະເມີດຕໍ່ດຳລັດ.

ຍັງມີປະຊາຊົນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກຈຳນວນຫຼາຍທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ. ອີງຕາມຂໍ້ມູນຂອງສະຫະພັນໂທລະຄົມມະນາຄົມສາກົນ, ໃນປີ 2014 ມີປະຊາກອນຈຳນວນ 14% ເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ.

ສິດເສລີພາບທາງວິຊາການ ແລະ ການຈັດງານທາງດ້ານວັດທະນາທຳ

ກົດໝາຍກຳນົດສິດເສລີພາບທາງວິຊາການ, ແຕ່ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດຂໍ້ຈຳກັດຕ່າງໆ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ

ກິລາໄດ້ມີການຄຸ້ມຄອງຢ່າງໃກ້ຊິດຕໍ່ຫຼັກສູດໃນໂຮງຮຽນ, ລວມທັງໂຮງຮຽນເອກະຊົນ ແລະ ວິທະຍາໄລຕ່າງໆ. ໃນປີ 2014, ລັດຖະບານໄດ້ລິເລີ່ມນະໂຍບາຍທີ່ກຳນົດໃຫ້ສະເພາະແຕ່ມະຫາວິທະຍາໄລຂອງລັດເທົ່ານັ້ນ ທີ່ສາມາດໃຫ້ປະລິນຍາໄດ້, ແຕ່ໃນປີນີ້

ລັດຖະບານຍັງອະນຸມັດໃຫ້ວິທະຍາໄລເອກະຊົນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ມີຫຼັກສູດສອດຄ່ອງຕາມມາດຕະຖານຂອງການສຶກສາພາກລັດ ສາມາດອອກປະລິນຍາໄດ້. ນອກຈາກນີ້

ລັດຖະບານຍັງອະນຸຍາດໃຫ້ນັກສຶກສາສາມາດໄປຮຽນຢູ່ຕ່າງປະເທດໄດ້.

ນັກວິຊາການ ທີ່ເປັນພົນລະເມືອງທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ດຳເນີນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ອາດຈະພົບກັບບັນຫາຂໍ້ຈຳກັດໃນການເດີນທາງ, ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ສິ່ງພິມຕ່າງໆ. ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະບານ ໄດ້ດຳເນີນການຄຸ້ມຄອງຕໍ່ການສະເໜີຂໍອະນຸຍາດເດີນທາງອອກນອກປະເທດ ແລະ ກິນໄກຕ່າງໆ ທີ່ກະທົບຄວາມສາມາດຂອງພະນັກ ງານວິຊາການຂອງລັດ ໃນການເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດເພື່ອການ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ຫຼື ຮັບເອົາທຶນການສຶກສາ, ລັດຖະບານສະໜັບສະໜູນຢ່າງແຂງຂັນຕໍ່ວຽກງານການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ໂອກາດທາງການສຶກສາຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ກໍ່ໄດ້ອະນຸມັດການສະເໜີຂໍດັ່ງກ່າວເກືອບທັງໝົດ.

ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດໃຫ້ການບັນທຶກພິມຮູບເງົາ ແລະ ບົດເພງຕ່າງໆ ທີ່ຜະລິດຢູ່ໃນສະຖານີຂອງລັດຕ້ອງຖືກສົ່ງໄປຜ່ານການກວດສອບຢ່າງເປັນທາງການ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງຄົງມີຮູບເງົາ ແລະ ບົດເພງຂອງຕ່າງປະເທດທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການກວດສອບຖືກຈຳໜ່າຍທົ່ວໄປໃນຮູບແບບຂອງວິດີໂອ ແລະ ແຜ່ນຊີດີຕ່າງໆ. ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ພະຍາຍາມຄວບຄຸມ ແລະ ຈຳກັດການ ເຜີຍແຜ່ວັດທະນາທຳຂອງປະເທດໄທທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ເພງ ແລະ ວົງການບັນເທີງຂອງລາວ, ແຕ່ຄວາມພະຍາຍາມ ດັ່ງກ່າວກໍ່ມີຜົນພຽງເລັກໜ້ອຍເທົ່ານັ້ນ.

ຂ. ເສລີພາບໃນການຊຸມນຸມຢ່າງສະຫງົບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງສະມາຄົມ

ສິດເສລີພາບໃນການຊຸມນຸມ

ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ພົນລະເມືອງມີສິດເສລີພາບໃນການຊຸມນຸມ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ລັດຖະບານ ຍັງຄົງສືບຕໍ່ຈຳກັດສິດທິທາງດ້ານນີ້. ກົດໝາຍຫ້າມການເຂົ້າຮ່ວມຊຸມນຸມເພື່ອປະທ້ວງ, ເດີນຂະບວນຕໍ່ຕ້ານ ຫຼື ການກະທຳໃດທີ່ສ້າງຄວາມວຸ້ນວາຍ ຫຼື ຄວາມບໍ່ມີສະຖຽນລະພາບທາງສັງຄົມ. ການເຂົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວ ດັ່ງກ່າວແມ່ນຈະຖືກລົງໂທດໂດຍການຕັດອິດສະຫຼະພາບສູງສຸດຫ້າປີ.

ສິດເສລີພາບໃນການຈັດຕັ້ງສະມາຄົມ

ກົດໝາຍໃຫ້ສິດທິແກ່ພົນລະເມືອງໃນການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມສະມາຄົມຕ່າງໆ, ແຕ່ລັດຖະບານຍັງຄົງສືບຕໍ່ ຈຳກັດສິດທິດັ່ງກ່າວ. ຕົວຢ່າງ: ການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມການເມືອງອື່ນໆ ນອກເໜືອຈາກອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກ ພປປລ ແມ່ນຍັງຖືກຫ້າມຢູ່. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ບາງຄັ້ງບາງຄາວ

ລັດຖະບານພະຍາຍາມທີ່ຈະມີອິດທິພົນຕໍ່ການເປັນສະມາຊິກຂອງຄະນະກຳມະການອົງການປະຊາສັງຄົມ ແລະ ບັງຄັບໃຫ້ບາງອົງການຕ້ອງປ່ຽນຊື່ດ້ວຍການຕັດບາງຄຳສັບອອກ ເຊັ່ນຄຳວ່າ “ສິດທິ”

ທີ່ຖືກພິຈາລະນາວ່າເປັນເລື່ອງລະອຽດອ່ອນ. ຂັ້ນຕອນໃນການຂຶ້ນທະບຽນ ຕາມປົກກະຕິແລ້ວເປັນເລື່ອງຍາກ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ກຳກັດຕໍ່ຄວາມສາມາດໃນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຄື່ອນໄຫວກົດຈະກຳຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດ (NGOs) ໂດຍປາສະຈາກການແຊກແຊງ.

ອີງຕາມດຳລັດ, ລັດຖະບານອະນຸຍາດການຂໍຂຶ້ນທະບຽນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ, ລວມທັງສະມາຄົມທາງເສດຖະກິດ, ສັງຄົມສົງເຄາະ, ວິຊາຊີບ, ວິຊາການ ແລະ ສະມາຄົມສ້າງສັນຕ່າງໆ ໃນ ລະດັບເມືອງ, ແຂວງ ແລະ ປະເທດ ແຕ່ທັງໝົດຕ້ອງຂຶ້ນກັບຂອບເຂດຂອງໜ້າວຽກ ແລະ ຈຳນວນສະມາຊິກ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ອັດຕາສ່ວນຂອງການອະນຸມັດຂ້ອນຂ້າງໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃນປີນີ້, ແຕ່ຂັ້ນຕອນການລົງທະບຽນຍັງຄົງຊັກຊ້າຢູ່ຄືເກົ່າ.

ຂັ້ນຕອນໃນການຂຶ້ນທະບຽນຍັງຄົງເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ໃຊ້ເວລາດົນ. ມາເຖິງເດືອນຕຸລາ, ມີ 147 ສະມາຄົມລະດັບຊາດ ທີ່ສຳເລັດຂັ້ນຕອນການຂຶ້ນທະບຽນຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ມີ 22 ສະມາຄົມ ທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນຮູບແບບການລົງທະບຽນແບບຊົ່ວຄາວ, ແລະ 32 ສະມາຄົມຍັງຄົງຢູ່ໃນໄລຍະລໍຖ້າ. ໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ອະນຸມັດການສ້າງຕັ້ງສະມາຄົມ 43 ສະມາຄົມໃນນະຄອນຫຼວງ ແລະ 96 ສະມາຄົມໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນໃນຂັ້ນແຂວງ.

ຈາກການທົບທວນສາກົນດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດໃນປີນີ້, ລັດຖະບານໄດ້ຮັບເອົາຂໍ້ສະເໜີແນະໃຫ້ພິຈາລະນາຕໍ່ກັບບັນດາດຳລັດ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆທີ່ສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເກີນໄປ ໃຫ້ແກ່ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການໃຊ້ເວລາຫຼາຍຕໍ່ກັບຂັ້ນຕອນການຂຶ້ນທະບຽນ, ພາສີອາກອນ ແລະ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ. ການຈ່າຍພາສີອາກອນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໄປແຕ່ລະອົງກອນ.

ມາດຕະການທາງດ້ານພາສີອາກອນສຳລັບອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ ທັງສາກົນ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ຂາດຄວາມເປັນເອກະພາບ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນອີງໃສ່ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ໄດ້ມີການເຈລະຈາກັນແລ້ວ.

ໃນປີນີ້, ກະຊວງພາຍໃນໄດ້ສົ່ງຮ່າງດຳລັດສອງສະບັບໄປຍັງສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເຊິ່ງໄດ້ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງຕື່ມໃນຂັ້ນຕອນການຂຶ້ນທະບຽນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແຕ່ກໍ່ມີການກຳນົດໃຫ້ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງເຫຼົ່ານັ້ນ ຕ້ອງສົ່ງລາຍງານການບໍລິຈາກໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າຈະຮັບຮອງເອົາດຳລັດເຫຼົ່ານັ້ນໃນຕົ້ນປີ 2016, ກະຊວງກໍ່ໄດ້ເລີ່ມດຳເນີນຂັ້ນຕອນທີ່ຮັບປະກັນວ່າ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆປະຕິບັດສອດຄ່ອງຕາມພັນທະການລາຍງານທາງການເງິນປະຈຳປີຂອງພວກເຂົາ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການດັດແກ້ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປ້ອງການປະຕິບັດທາງດ້ານສາສະໜາ ຍັງຄົງຄ້າງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານເປັນປີທີສາມ.

ມີກະຊວງຈຳນວນໜຶ່ງ ປະກົດວ່າມີທ່າທິເປີດຮັບໃນການຮ່ວມມືກັບອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊິ່ງມີການສະແດງອອກຜ່ານການເພີ່ມຂຶ້ນໃນການເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມໃນລະດັບກະຊວງ ແລະ ກອງປະຊຸມທົບທວນຂໍ້ມູນລະດັບສາກົນຢ່າງເປັນໄລຍະ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ລັດຖະບານຍັງໄດ້ເຊື່ອເຊີນໃຫ້ບັນດາອົງການ NGO ເຂົ້າຮ່ວມສັງເກດການໃນກອງປະຊຸມຍ່ອຍ ແລະ ກອງປະຊຸມຄົບຄະນະຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ. ກົງກັນຂ້າມກັບຂັ້ນຕອນໃນທາງບວກຕ່າງໆ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມຍັງຄົງປະເຊີນກັບຄວາມທ້າທາຍໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ປະກອບສ່ວນຂອງສັງຄົມຢ່າງມີຄວາມໝາຍ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ.

ຄ. ສິດເສລີພາບທາງສາສະໜາ

ເບິ່ງລາຍງານຂອງກະຊວງການຕ່າງປະເທດສະຫະລັດອາເມຣິກາກ່ຽວກັບ *ສິດເສລີພາບທາງສາສະໜາສາກົນ* ທີ່ ເວັບໄຊ www.state.gov/j/drl/irf/rpt.

ງ. ສິດເສລີພາບໃນການເຄື່ອນໄຫວ, ຄົນພັດຖິ່ນພາຍໃນ, ການປົກປ້ອງຜູ້ລີ້ໄພ ແລະ ບຸກຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ

ກົດໝາຍກຳນົດສິດເສລີພາບໃນການເຄື່ອນໄຫວໄປມາພາຍໃນປະເທດ, ເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດ, ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ການສົ່ງຕົວກັບຄືນ, ແຕ່ໃນພາກປະຕິບັດ ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດຂໍ້ຈຳກັດບາງຢ່າງ. ລັດຖະບານໄດ້ມີການຮ່ວມມືກັບຫ້ອງການຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອຜູ້ລີ້ໄພ (UNHCR), ແລະ ຮ່ວມມືກັບອົງການເພື່ອມະນຸດ ສະທ້ອນໆ ເພື່ອໃຫ້ການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຄົນພັດຖິ່ນພາຍ ໃນປະເທດ, ຊາວອົບພະຍົບ, ຊາວອົບພະຍົບທີ່ກັບຄືນມາ, ຜູ້ຂີ້ໄພ, ຄົນທີ່ບໍ່ມີສັນຊາດ ແລະ ບຸກຄົນ ອື່ນໆທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ. ພົນລະເມືອງທີ່ເດີນທາງເພື່ອວັດຖຸປະສົງທາງສາສະໜາ ລວມທັງການໄປເທດສະໜາ, ໃຫ້ຄຳສັ່ງສອນ ຫຼື ເຂົ້າຢ້ຽມໂບດອື່ນໆ ຕ້ອງຂໍອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນສູນກາງ ຫຼື ທ້ອງຖິ່ນກ່ອນ ຍົກເວັ້ນກຸ່ມທີ່ຖືສາສະໜາພຸດ ແລະ ຜີ. ໃນປີນີ້, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ຈັບກຸມປະຊາຊົນ ຈຳນວນບໍ່ຕໍ່າກວ່າຊາວສີ່ຄົນທີ່ເດີນທາງຈາກແຂວງໜຶ່ງໄປຫາອີກແຂວງໜຶ່ງ ເພື່ອເຄື່ອນໄຫວສົ່ງເສີມຄວາມເຊື່ອທາງສາສະໜາຄຼິສຕຽນ.

ການເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດ: ພົນລະເມືອງຜູ້ທີ່ມີຈຸດປະສົງເດີນທາງໄປໃນເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ຕິດກັບປະເທດເພື່ອນ ບ້ານ, ຕາມປົກກະຕິການຂົນສົ່ງຜ່ານແດນແມ່ນເປັນໄປຢ່າງສະດວກ ໂດຍການຂໍຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ຂັ້ນເມືອງກໍ່ໄດ້. ແຕ່ຜູ້ທີ່ມີຈຸດ ປະສົງຈະເດີນທາງໄປໄກກວ່າເຂດພື້ນທີ່ຊາຍແດນ ຕ້ອງມີໜັງສືເດີນທາງ.

ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ການສົ່ງຕົວກັບຄືນ: ລັດຖະບານຍັງຄົງສືບຕໍ່ປະຕິເສດຄຳຮຽກຮ້ອງຂອງຂ້າ ຫຼວງໃຫຍ່ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ໃນການຕັ້ງຫ້ອງການຕົວແທນພາຍໃນປະເທດຄືນໃໝ່ ເຊິ່ງ ຫ້ອງການດັ່ງກ່າວເຄີຍມີແລ້ວ ໃນຊຸມປີ 1990, ເພື່ອຕິດຕາມສະຖານະການຂອງຊາວມື້ງອົບພະຍົບທີ່ກັບຄືນມາ ຈາກປະເທດໄທ. ແທນປະເດັດດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານຍັງຄົງຍຶດຖືອາຍັດຂອງຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ ທີ່ໄດ້ ໝົດອາຍຸໄປແລ້ວຕັ້ງແຕ່ປີ 2001 ແລະ ອະດີດຜູ້ອົບພະຍົບທັງໝົດກໍ່ໄດ້ກັບຄືນປະເທດແລ້ວ. ລັດຖະບານໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຄົມສາກົນ ເຂົ້າເຖິງໝູ່ບ້ານຈັດສັນໃໝ່ສຳລັບຜູ້ອົບພະຍົບກັບຄືນປະເທດ

ແຕ່ຕ້ອງຢູ່ພາຍໃຕ້ການຕິດຕາມຄວບຄຸມ.

ມີລາຍງານວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ຄຸມຂັງຜູ້ອົບພະຍົບທີ່ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ໂດຍອົງການ UNHCR ຄື ທ. ຄາຢັງ ພາຍຫຼັງທີ່ລາວຖືກສົ່ງກັບຈາກປະເທດໄທ, ແລະ ກໍ່ບໍ່ສະແດງການຮັບຮູ້ຄຳຮ້ອງຂໍຂອງອົງການ UNHCR ສຳລັບການເຂົ້າເຖິງຕົວລາວ. ເຊິ່ງໃນປັດຈຸບັນແມ່ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ວ່າ ຄາຢັງ ຢູ່ໃສ .

ລັດຖະບານມີນະໂຍບາຍ ສົ່ງກຸ່ມຄົນເຜົ່າມື້ງທີ່ອອກມາຍອມຈຳນົນ ແລະ ຜູ້ທີ່ກັບມາຈາກປະເທດໄທ ກັບໄປຍັງບ້ານເດີມຂອງເຂົາເຈົ້າ ບໍ່ວ່າເວລາໃດກໍ່ຕາມທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້.

ລັດຖະບານຍັງຄົງຮັກສາບັນຊີດຳຂອງລາຍຊື່ບຸກຄົນຜູ້ທີ່ໄດ້ກະທຳການທີ່ຖືເປັນການລະເມີດຕໍ່ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ໄດ້ຍືນຍັນວ່າບັນຊີລາຍຊື່ດັ່ງກ່າວປະກອບມີບຸກຄົນທີ່ໜີອອກຈາກປະເທດໃນລະຫວ່າງປີ 1975 ເຊິ່ງເປັນ ໄລຍະປ່ຽນລະ ບອບການປົກຄອງ ແລະ ບຸກຄົນເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຖືກພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີໃນຮູບແບບບໍ່ມີຕົວຈຳເລີຍ ວ່າ ເປັນຜູ້ເຄື່ອນໄຫວຕໍ່ຕ້ານລັດຖະບານ.

ຄົນພັດຖິ່ນພາຍໃນປະເທດ (IDPs)

ເນື່ອງຈາກຂາດການຕິດຕາມຢ່າງໃກ້ຊິດ ແລະ ທັນເວລາ ໂດຍອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຜູ້ສັງເກດການ ອິດສະຫຼະ, ຈຶ່ງຍັງຄົງບໍ່ສາມາດລະບຸໄດ້ກ່ຽວກັບຈຳນວນ ແລະ ສະພາບຂອງຄົນພັດຖິ່ນທີ່ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ, ສະຖານະການກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງພວກເຂົາ ແລະ ການສົ່ງພວກເຂົາຄືນສູ່ສັງຄົມ, ຂໍ້ຈຳກັດຂອງລັດຖະບານຕໍ່ພວກເຂົາ, ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຂັ້ນພື້ນຖານ.

ລັດຖະບານສືບຕໍ່ຍົກຍ້າຍຊາວບ້ານຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອຈັດຫາການສຳປະທານທີ່ດິນໃຫ້ເໝາະສົມ ກັບໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ແລະ ສືບຕໍ່ຍົກຍ້າຍຊາວນາເຂດພື້ນທີ່ສູງ ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນກຸ່ມຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ລົງມາຍັງເຂດພື້ນທີ່ຕ່ຳ ພາຍໃຕ້ນະ ໂຍບາຍທີ່ວ່າ ເພື່ອສ້າງຄວາມສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງຖະໜົນຫົນທາງ, ການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາທີ່ດີ ກວ່າ ແລະ ເພື່ອປຸດຕິການປູກຝົນ ແລະ ກະສິກຳແບບຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. ໃນຂະນະດຽວກັນແມ່ນຍັງບໍ່ມີລາຍງານວ່າ ລັດຖະ ບານ ດຳເນີນການບັງຄັບຍົກຍ້າຍຊາວບ້ານເພື່ອວັດຖຸປະສົງໃນການພັດທະນາ ແຕ່ກໍ່ມີການລາຍງານເລື້ອຍໆໃນກໍລະນີພື້ນທີ່ຂອງບຸກຄົນຖືກກວມເອົາໂດຍໂຄງການຂອງລັດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ແຜນການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຊົດເຊີຍຊາວນາ ສຳລັບການສູນເສຍພື້ນທີ່ຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າ, ແຕ່ກໍ່ມີຫຼາຍກໍລະນີທີ່ຊາວບ້ານພິຈາລະນາວ່າ ການຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ນມີບໍ່ພຽງພໍ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ພື້ນທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່ຈຳນວນໜຶ່ງ ເປັນເຂດພື້ນທີ່ທີ່ມີດິນບໍ່ດີ ແລະ ບໍ່ເໝາະສົມສຳລັບການປູກເຂົ້າ. ລັດຖະບານເອື້ອຍອີງໃສ່ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກບັນດາອົງການ NGOs, ຜູ້ໃຫ້ທຶນທະວີພາຄີ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການອັນຈຳເປັນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່, ແຕ່ການຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວນີ້ ກໍ່ບໍ່ຄອບຄຸມໄດ້ທັງໝົດທຸກຂົງເຂດ.

ນອກຈາກນີ້, ຍັງມີລາຍງານວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ບັງຄັບກຸ່ມຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ບໍ່ຖືສາສະໜາພຸດ

ໃຫ້ອອກຈາກບ້ານຂອງພວກເຂົາ ເນື່ອງຈາກມີຂໍ້ຈຳກັດໃນທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ການປະຕິບັດທາງດ້ານສາສະໜາ (ເບິ່ງຂໍ້ 2.ຄ.).

ການປົກປ້ອງຜູ້ລີ້ໄພ

ການເຂົ້າເຖົ້າສະຖານທີ່ປົກປ້ອງຜູ້ລີ້ໄພ: ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ມີການປົກປ້ອງຜູ້ລີ້ໄພ ແລະ ບຸກຄົນໄຮ້ສັນຊາດ. ລັດຖະ ບານບໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າຫາຜູ້ລີ້ໄພ ຫຼື ສະຖານທີ່ລີ້ໄພໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ, ແຕ່ ໃນທາງປະຕິບັດແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະດຳເນີນການຕໍ່ກັບແຕ່ລະກໍລະນີ.

ພາກທີ 3. ສິດເສລີພາບໃນການເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການທາງການເມືອງ

ກົດໝາຍປະຕິເສດພົນລະເມືອງໃນການເລືອກລັດຖະບານຂອງເຂົາເຈົ້າບົນພື້ນຖານການເລືອກຕັ້ງທີ່ມີອິດສະຫຼະ ແລະ ເປັນທຳ ທີ່ອີງໃສ່ການລົງຄະແນນສຽງແບບສາກົນ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ ກຳນົດລະບົບ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍອົງການບໍລິຫານ, ນິຕິບັນຍັດ ແລະ ຕຸລາການ, ແຕ່ ພປປລ ໄດ້ຄວບຄຸມການ ປົກຄອງ ແລະ ນຳພາໃນທຸກໆຂັ້ນຜ່ານບົດບາດການນຳພາທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ.

ການເລືອກຕັ້ງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານການເມືອງ

ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ມີການເລືອກຕັ້ງຕົວແທນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດທຸກໆຫ້າປີ ໂດຍເປີດກວ້າງຮັບ ເອົາຜູ້ສະໝັກຈາກຫຼາຍຂົງເຂດ, ແລະ ການເລືອກຕັ້ງກໍເປັນໄປຕາມຫຼັກການສາກົນໂດຍການຂີດໝາຍໃສ່ແບບ ຟອມໂດຍຜູ້ທີ່ບັນລຸນິຕິພາ ວະດ້ວຍການປ່ອນບັດເລືອກຕັ້ງແບບປິດລັບ. ສະພາແຫ່ງຊາດ ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະ ກຳມະການເລືອກຕັ້ງ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ອະນຸ ມັດຜູ້ສະໝັກຮັບເລືອກຕັ້ງໃນລະດັບເຂດ ແລະ ລະດັບປະເທດ. ຜູ້ສະໝັກ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງແມ່ນສະມາຊິກ ພປປລ, ແຕ່ຜູ້ສະໝັກເກືອບທັງໝົດ ແມ່ນສະມາຊິກພັກ ແລະ ກວດກາໂດຍພັກ, ລວມທັງຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການເລືອກຕັ້ງສະມາຊິກສະ ພາແຫ່ງຊາດ ປີ 2011.

ສະພາແຫ່ງຊາດ ເປັນຜູ້ເລືອກ ຫຼື ປົດຕຳແໜ່ງປະທານປະເທດ ແລະ ຮອງປະທານປະເທດ ແລະ ສະມາຊິກ ຂອງຄະນະລັດຖະບານ, ເຊິ່ງຕາມປົກກະຕິແລ້ວຈະອີງໃສ່ການແນະນຳຂອງຄະນະປະຈຳສະພາ. ນອກຈາກນີ້, ຄະນະປະຈຳສະພາຍັງເປັນຜູ້ຊີ້ນຳອົງການບໍລິຫານ ແລະ ຕຸລາການທັງໝົດ, ແລະ ເປັນຜູ້ມີອຳນາດແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ ທີ່ຈະແນະນຳອອກລັດຖະດຳລັດຂອງປະທານປະເທດ; ແລະ ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມາທິການເລືອກຕັ້ງແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງມີອຳນາດເໜືອການເລືອກຕັ້ງ ລວມທັງການອະນຸມັດຜູ້ລົງສະໝັກຮັບເລືອກຕັ້ງ. ການເຄື່ອນໄຫວຂອງ ຄະນະປະຈຳສະພາ ແລະ ຄະນະກຳມາທິການການເລືອກຕັ້ງແຫ່ງຊາດ ບໍ່ຄ່ອຍມີຄວາມໂປ່ງໃສ.

ສະພາແຫ່ງຊາດອອກແຮງເພີ່ມທະວີການຕິດຕາມກວດກາຂອງສາທາລະນະຊົນຕໍ່ອົງການບໍລິຫານ, ຍົກຕົວຢ່າງ ໄດ້ມີການຮຽກຮ້ອງຢ່າງເປີດ ເຜີຍໃຫ້ລັດຖະບານປັບປຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ໄດ້ຕິດຕາມຢ່າງ ເປີດເຜີຍຕໍ່ສະພາບທາງດ້ານການເງິນຂອງລັດຖະບານ.

ໂດຍການຊີ້ນຳຂອງປະທານປະເທດ, ສະພາແຫ່ງຊາດຈະດຳເນີນການເລືອກຕັ້ງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ແລະ ບັນ

ດາລັດຖະມົນຕີໃນກົງຈັກຂອງລັດຖະບານຢ່າງເປັນທາງການ.

ການເລືອກຕັ້ງຄັ້ງຫຼ້າສຸດ: ການເລືອກຕັ້ງລະດັບຊາດຄັ້ງຫຼ້າສຸດໄດ້ດຳເນີນໃນປີ 2011

ສຳລັບສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ. ລັດຖະບານ ບໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ສັງເກດການອິດສະຫຼະ ຕິດຕາມຂະບວນການເລືອກຕັ້ງດັ່ງກ່າວ.

ພັກການເມືອງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງດ້ານການເມືອງ: ລັດຖະທຳມະນູນໄດ້ກຳນົດໄວ້ພຽງແຕ່ພັກການເມືອງດຽວ ຄື ພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ (ພປປລ). ການສ້າງຕັ້ງພັກການເມືອງອື່ນຂຶ້ນມາແມ່ນຜິດກົດໝາຍ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ: ແມ່ຍິງກໍ່ໄດ້ມີການປະກອບສ່ວນໃຫ້ກັບລັດຖະບານ.

ໃນຂະນະທີ່ 80 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ ອາໄສຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ເຊິ່ງເປັນເຂດທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ນາຍ ບ້ານ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານເປັນຜູ້ບໍລິຫານ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆພາຍໃນບ້ານ, ແຕ່ມີຈຳນວນໜ້ອຍກວ່າ 3 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງນາຍບ້ານທີ່ເປັນແມ່ຍິງ. ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ (ສພລ) ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ພປປລ ທີ່ສຸມໃສ່ປະເດັນທີ່ກ່ຽວພັນກັບແມ່ຍິງ ໂດຍມີຕົວແທນຂອງຕົນຢູ່ໃນທຸກໆຂັ້ນຂອງລັດຖະບານ, ສພລ ເປັນພຽງອົງການຈັດຕັ້ງດຽວເທົ່ານັ້ນ ທີ່ມີຕົວແທນໃນທຸກໆບ້ານ ແລະ ຢ່າງໜ້ອຍຈະມີສະມາຊິກ ສພລ ໜຶ່ງຄົນທີ່ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແມ່ຍິງ ຮ່ວມຢູ່ໃນຄະນະອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ.

ມີສະມາຊິກຂອງຄະນະຈັດຕັ້ງສູນກາງພັກຈຳນວນເຈັດທ່ານທີ່ເປັນຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ, ລວມທັງສອງທ່ານທີ່ຢູ່ໃນກົມການເມືອງສູນກາງພັກ. ສະພາແຫ່ງຊາດມີສະມາຊິກຈຳນວນ 50 ຄົນ ທີ່ເປັນຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ແລະ ປະທານສະພາກໍ່ເປັນຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ, ໃນຂະນະທີ່ສອງຄົນໃນບັນດາລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງຈຳນວນ 28 ທ່ານ ແມ່ນຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ. ໜຶ່ງໃນຜູ້ພິພາກສາຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດກໍ່ແມ່ນຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ.

ພາກທີ 4. ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ແລະ ການຂາດຄວາມໂປ່ງໃສໃນລັດຖະບານ

ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ມີການລົງໂທດທາງອາຍາສຳລັບ ການເຄື່ອນໄຫວທີ່ເປັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່, ແຕ່ລັດ ຖະບານບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດກົດໝາຍຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຍັງຄົງສືບຕໍ່ເປັນບັນຫາທີ່ຮ້າຍແຮງ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຫຼາຍຄົນຍັງຄົງຂ້ອງກ່ຽວກັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໂດຍບໍ່ຖືກລົງໂທດ. ມີຫຼາຍລາຍງານກ່ຽວກັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງປີນີ້. ເງິນເດືອນຂອງພະນັກງານລັດຕໍ່າຫຼາຍ, ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈຳນວນໜຶ່ງເຊັ່ນ ຕໍາ ຫຼວດ ມີອຳນາດຫຼາຍຈົນສາມາດກະທຳຜິດໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດຫຼາຍຄົນ ໃຊ້ອຳນາດຂອງຕົນເພື່ອຮັບສິນບິນຈາກພົນລະເມືອງ. ມີລາຍງານວ່າຜູ້ພິພາກສາຈຳນວນໜຶ່ງກໍ່ຮັບສິນບິນເຊັ່ນກັນ. ຍັງບໍ່ທັນເປັນທີ່ຮັບຮູ້ໄດ້ວ່າ ຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມຂອງວິທະຍາຄານປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບແຫ່ງຊາດ ໄດ້ກວມເອົາປະເດັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຫຼືບໍ່.

ອົງການກວດສອບລັດຖະບານ ແລະ ຕໍານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ເຊິ່ງມີອຳນາດທຽບເທົ່າກະຊວງ ແລະ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດ ຊອບໃນການກວດສອບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນທຸກກະຊວງ ລວມທັງກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ. ເຄີຍມີປະຫວັດ ທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ດຳເນີນການຈັບກຸມ ແລະ ລົງໂທດພະນັກງານຂັ້ນລຸ່ມຈຳນວນໜຶ່ງໃນຂໍ້ຫາສໍ້ລາດບັງຫຼວງ. ລັດຖະບານຈາກປະເທດຕ່າງໆໄດ້ສະໜອງ

ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການຕໍ່ຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂອງອົງການກວດສອບລັດຖະບານ ແລະ ຕໍ່ຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ.

ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ: ສີ່ມວນຊົນທີ່ລັດຄຸ້ມຄອງ ໄດ້ຢ້າວ່າ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງທາງການແມ່ນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ພື້ນເດັ່ນ, ແລະ ໃນເດືອນຕຸລາທີ່ຜ່ານມາ ຜູ້ກວດສອບໄດ້ເປີດເຜີຍໂຄງການ “ຜີ” ຈຳນວນ 25 ໂຄງການ ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ ເຊິ່ງໄດ້ມີການຈັດສັນງົບປະມານຊ້ຳກັນ ແລະ ໃຊ້ຈ່າຍງົບໃນໂຄງການດຽວກັນ. ມີລາຍງານວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ກັກຕົວອະດີດລັດຖະ ມົນຕິກະຊວງການເງິນ, ອະດີດເຈົ້າແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະ ຍັງມີພະນັກງານຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນການສືບສວນໃນທ້າຍປີ. ໃນປີ 2014, ເຈົ້າໜ້າທີ່ໄດ້ຕັດສິນລົງໂທດພະນັກງານພະແນກສຶກສາ ແລະ ການເງິນຈຳນວນ 20 ຄົນ ທີ່ແຂວງຫົວພັນ ໃນຂໍ້ຫາຍັກຍອກເງິນຈຳນວນ 21 ຕື້ກີບ (2.6 ລ້ານໂດລາ).

ຫົວໜ້າອົງການກວດສອບທາງການຂອງລັດຖະບານຄາດວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ໃນຂັ້ນສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນມີການຍັກຍອກເງິນປະມານ 1.2 ລ້ານລ້ານ ກີບ (149 ລ້ານໂດລາ) ຈາກງົບປະມານລັດຕັ້ງແຕ່ປີ 2012.

ການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນທາງການເງິນ: ບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດທາງກົດໝາຍສຳລັບການເປີດເຜີຍຊັບສິນ ແລະ ລາຍຮັບຂອງພະນັກງານທີ່ໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງ ຫຼື ຖືກເລືອກຕັ້ງ, ເຖິງວ່ານະໂຍບາຍຂອງ ພປປລ ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂຶ້ນສູງຕ້ອງເປີດເຜີຍຊັບ ສິນສ່ວນບຸກຄົນຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຂອງຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນຄວາມອຸປະຕຳຂອງເຂົາເຈົ້າຕໍ່ຄະນະກຳມາທິການກວດສອບພັກ ກ່ອນທີ່ຈະເຂົ້າດຳລົງຕຳແໜ່ງທີ່ຖືກມອບໝາຍ, ແຕ່ບໍ່ຕ້ອງເປີດເຜີຍລາຍຮັບຂອງພວກເຂົາ. ຄະນະກວດສອບດັ່ງກ່າວຈະກວດສອບຊັບສິນຂອງພະນັກງານກ່ອນ ແລະ ພາຍຫຼັງການດຳລົງຕຳແໜ່ງຂອງພວກເຂົາ. ບຸກຄົນໃດທີ່ບໍ່ປະຕິບັດຕາມນະໂຍ ບາຍນີ້ ຈະຖືກດຳເນີນຕາມມາດຕະການທີ່ບໍ່ໄດ້ລະບຸໄວ້, ພປປລ ໄດ້ໃຊ້ການຄວບຄຸມໜ່ວຍງານລັດຖະບານ ແລະ ສີ່ມວນຊົນ ເພື່ອກົດຂວາງບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນດຳນິວິຈານເຈົ້າໜ້າທີ່ຜູ້ສໍ້ລາດບັງຫຼວງທີ່ເປັນສະມາຊິກພັກ. ໃນປີ 2014, ລັດ ຖະບານໄດ້ປະກາດແຜນການທີ່ກຳນົດໃຫ້ພະນັກງານຂຶ້ນສູງ ແລະ ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າແຈ້ງຊັບສິນຂອງພວກເຂົາຕໍ່ລັດຖະບານພາຍໃນໜຶ່ງປີ. ໃນປີນີ້, ລັດຖະບານໄດ້ເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ກຳນົດນີ້ກັບພະນັກງານຂຶ້ນສູງທັງໝົດ ແລະ ຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍການເກັບກຳບັນທຶກຕ່າງໆນຳເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຫຼາຍຂົງເຂດ.

ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງປະຊາຊົນ: ກົດໝາຍບໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງ ລັດຖະ ບານ, ແລະ ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ, ລັດຖະບານຈະປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ມີການກະຈາຍທຸກໆຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການ ເຄື່ອນໄຫວພາຍໃນຂອງຕົນ ໂດຍຖືວ່າ ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງປິດລັບເພື່ອຄວາມໝັ້ນ ຄົງຂອງຊາດ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍ່ຕາມ, ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ມີການພິມເຜີຍແຜ່ເອກະສານທາງກົດໝາຍທັງໝົດໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບແຂວງ ແລະ ໃຫ້ມີໄລຍະເວລາ 60 ວັນ ສຳລັບການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນ, ນີ້ຖືໄດ້ວ່າ ເປັນການສົ່ງເສີມຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງພົນລະເມືອງ ຕໍ່ກັບສິດທິ ແລະ ກົດໝາຍ.

ພາກທີ 5. ຫັດສະນະຂອງລັດຖະບານຕໍ່ ການກວດສອບຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນ ກັບລັດ ກ່ຽວກັບການລະເມີດສິດທິມະນຸດ

ກຸ່ມເຮັດວຽກດ້ານສິດທິມະນຸດພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຂອງສາກົນ

ປະຕິບັດການພາຍໃຕ້ການກຳກັບດູແລຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລັດຖະບານກໍ່ໄດ້ຈຳກັດຄວາມອາດສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ຈະສືບສວນ ຫຼື ເຜີຍແຜ່ສິ່ງທີ່ພວກເຂົາພົບເຫັນກ່ຽວກັບກໍລະນີຂອງສິດທິມະນຸດ.

ລັດຖະບານພຽງແຕ່ ສົ່ງຄຳຕອບເປັນລາຍລັກອັກສອນແບບຜິວເຜີນ ຕໍ່ກັບການສະເໜີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ສະຖານະ ການດ້ານສິດທິມະນຸດຈາກອົງການສິດທິມະນຸດສາກົນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ລັດຖະບານຍັງຄົງເຂົ້າຮ່ວມເວທີ ເສວະນາກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດກັບບາງປະເທດ ແລະ ຍັງຄົງສືບຕໍ່ໄດ້ຮັບການອົບຮົມໃນຫົວຂໍ້ສິນທິສັນຍາວ່າ ດ້ວຍສິດທິມະນຸດຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນສາກົນ.

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນອື່ນໆ: ໃນວັນທີ 25 ມິຖຸນາ, ລັດຖະບານໄດ້ຮັບເອົາ ຂໍ້ສະເໜີ ແນະ 118 ຂໍ້ ໃນຈຳນວນ 196 ຂໍ້ກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ ໃນການທົບທວນສະຖານະການດ້ານສິດທິມະນຸດສາກົນຂອງສະຫະປະຊາຊາດ. ຜູ້ຕາງໜ້າອົງການສະຫະປະຊາຊາດປະຈຳປະເທດອະທິບາຍວ່າ ຂໍ້ສະເໜີແນະສ່ວນທີ່ເຫຼືອຈຳນວນ 78 ຂໍ້ ບໍ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຢ່າງເຕັມທີ່ຈາກລັດຖະບານ.

ໜ່ວຍງານດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງລັດຖະບານ:

ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳແຫ່ງຊາດດ້ານສິດທິມະນຸດ ເຊິ່ງເປັນປະທານໂດຍລັດຖະມົນຕີວ່າການ ແລະ ຫົວໜ້າຫ້ອງການປະທານປະເທດ, ຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວປະກອບ ດ້ວຍຕົວແທນຈາກລັດຖະບານ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ອົງການຕຸລາການ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ.

ກົມສິນທິສັນຍາ ແລະ ກົດໝາຍ ຂອງກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນກອງເລຂາໃຫ້ແກ່ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳແຫ່ງຊາດດ້ານສິດທິມະນຸດ ແລະ ມີອຳນາດໃນການທົບທວນ ແລະ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ອຸປະສັກຕ່າງໆໃນການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ. ຕະຫຼອດປີ, ກະຊວງໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາທີ່ຫຼາກຫຼາຍໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຫ້ອງຖິ່ນ ໃນຫົວຂໍ້ກ່ຽວກັບພັນທະຂອງລັດຖະບານທີ່ມີຕໍ່ສິນທິສັນຍາສາກົນ.

ພາກທີ 6. ການຈຳແນກ, ການລະເມີດສິດທິທາງສັງຄົມ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ

ລັດຖະທຳມະນູນກຳນົດວ່າ ພົນລະເມືອງທຸກໆຄົນມີສິດເທົ່າທຽມກັນ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກ ທາງດ້ານຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ, ເພດ, ຖານະທາງສັງຄົມ, ການສຶກສາ ຫຼື ຄວາມເຊື່ອຖືທາງສາສະໜາ. ບາງຄັ້ງຄາວ, ລັດຖະບານ ກໍ່ໄດ້ມີການດຳເນີນການໃດໜຶ່ງ ຖ້າມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບປະເດັນການຈຳແນກ ຫຼື ການເລືອກປະຕິບັດທີ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງ ກໍ່ຈະຖືກນຳຂຶ້ນພິຈາລະນາ ໃນລະດັບເຈົ້າໜ້າທີ່ຂັ້ນສູງ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ໃນກົນໄກທາງກົດໝາຍ, ພົນລະ ເມືອງອາດຈະນຳເອົາຂໍ້ຮຽກຮ້ອງກ່ຽວກັບການຈຳແນກຕໍ່ບຸກຄົນ ຫຼື ອົງກອນ ແຕ່ມັນກໍ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ຖືກເຂົ້າໃຈຢ່າງກວ້າງຂວາງ.

ແມ່ຍິງ

ການຂົ່ມຂືນກະທຳຊຳເລົາ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ : ກົດໝາຍກຳນົດ ການຂົ່ມຂືນກະທຳຊຳເລົາ ແມ່ນຄວາມຜິດທາງອາຍາ ແລະ ຕ້ອງຖືກຕັດອິດສະຫຼະພາບແຕ່ສາມຫາຫ້າປີ. ບາງກໍລະນີກໍ່ອາດຈະຖືກຕັດສິນ ໃຫ້ລົງໂທດຜູ້ກະທຳຜິດດົນກວ່ານັ້ນຫຼາຍ ຫຼື ອາດຈະມີການຕັດສິນປະຫານຊີວິດ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຕົກເປັນເຫຍື່ອ

ຫາກມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ, ຫຼື ຜູ້ຕົກເປັນເຫຍື່ອຫາກໄດ້ຮັບບາດເຈັບຮຸນແຮງ ຫຼື ເສຍຊີວິດ. ໃນກໍລະນີຕັດສິນ ຄະດີຂົ່ມຂືນຢູ່ຂັ້ນສານ, ຕາມປົກກະຕິ ຈໍາເລີຍຈະຖືກຕັດສິນລົງໂທດຕັດອິດສະຫຼະພາບ ຕັ້ງແຕ່ສາມປີ ໄປ ຈົນເຖິງປະຫານຊີວິດ. ມີລາຍງານກ່ຽວກັບການຂົ່ມຂືນຂ້ອນຂ້າງໜ້ອຍ, ແນວໃດກໍ່ຕາມ ຜູ້ສັງເກດການເຊື່ອວ່າ ອາດຈະບໍ່ໄດ້ຖືກລາຍງານ. ພາຍໃນປະເທດບໍ່ມີຖານຂໍ້ມູນດ້ານອາຊະຍາກຳແຫ່ງຊາດ ແລະ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍສະຖິຕິດ້ານອາຊະຍາກຳ.

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວແມ່ນຜິດກົດໝາຍ, ແຕ່ກໍ່ບໍ່ມີກົດໝາຍປົກປ້ອງການຂົ່ມຂືນລະຫວ່າງຄູ່ ສາມີພັນລະຍາ ແລະ ບໍ່ຄ່ອຍຈະມີການລາຍງານກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ເນື່ອງຈາກ ວ່າປະເດັນດັ່ງກ່າວຍັງຖືເປັນມົນທົນທາງສັງຄົມ. ການລົງໂທດຕໍ່ຄວາມຜິດກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນ ຄອບຄົວ ລວມທັງການບັງຄັບຂືນໃຈ, ການທໍລະມານ ແລະ ການບັງຄັບຜູ້ອື່ນໃຫ້ເຮັດໃນສິ່ງທີ່ພວກເຂົາ ບໍ່ປາດຖະໜາ ອາດຈະມີການລົງໂທດ ທັງປັບໄໝ ແລະ ຕັດອິດສະຫຼະພາບ. ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ມີການຍົກ ເວັ້ນການຕັດອິດສະຫຼະພາບຄະດີທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີການບາດເຈັບ ຫຼື ການສູນເສຍທາງ ກາຍຍະພາບທີ່ບໍ່ຮຸນແຮງ.

ໂດຍຮ່ວມມືກັບອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂື້ນກັບລັດຖະບານ (NGOs), ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ຍິງທີ່ຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ. ສູນ ໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ທີ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄດ້ເປີດການບໍລິການສາຍດ່ວນທົ່ວ ປະເທດ ເພື່ອໃຫ້ບຸກ ຄົນສາມາດໂທລາຍງານສະພາບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ແລະ ຂໍຮັບຄຳປຶກສາ ທາງໂທລະສັບໄດ້. ອີງຕາມອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ຂື້ນກັບລັດຖະບານອົງການໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຈັດ ຕັ້ງໂຄງການສູນພັກພິງສຳລັບເດັກນ້ອຍທີ່ບໍ່ມີທີ່ພັກພາອາ ໄສ ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວແມ່ນ ເຫດຜົນຕົ້ນຕໍໜຶ່ງທີ່ເດັກນ້ອຍໜ້ອອກຈາກເຮືອນ ແລະ ມາອາໄສຢູ່ຕາມຂ້າງຖະໜົນໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ໃນປີ 2013, ມີຫຼາຍກວ່າ 90% ຂອງຜູ້ທີ່ຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງການຄ້າມະນຸດແມ່ນ ແມ່ຍິງ ແລະ 60% ໃນຈຳນວນດັ່ງກ່າວແມ່ນມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ.

ການລ່ວງລະເມີດທາງເພດ: ກົດໝາຍບໍ່ໄດ້ກຳນົດວ່າ ການລ່ວງລະເມີດທາງເພດເປັນຄວາມຜິດທາງອາຍາ ແຕ່ການສະແດງພຶດຕິກຳທາງເພດທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ຕໍ່ຜູ້ອື່ນຖືວ່າເປັນການກະທຳຜິດກົດໝາຍ ແລະ ອາດຈະຖືກລົງ ໂທດດ້ວຍການຕັດອິດສະຫຼະພາບ ແຕ່ຫົກເດືອນຫາສາມປີ. ຜູ້ທີ່ຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງການລ່ວງລະເມີດທາງ ເພດບໍ່ຄ່ອຍລາຍງານ ແລະ ມັນກໍ່ເປັນການຍາກທີ່ຈະປະເມີນໄດ້.

ສິດທິທາງດ້ານການຈະເລີນພັນ: ຄູ່ຜົວເມຍ ແລະ ບຸກຄົນມີສິດທີ່ຈະຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບຈຳນວນ, ຄວາມຫ່າງ ແລະ ຊ່ວງເວລາໃນການມີລູກ, ຄວບຄຸມສຸຂະພາບໄວຈະເລີນພັນຂອງພວກເຂົາ ແລະ ກໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການກະທຳດັ່ງກ່າວໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກ, ບັງຄັບຄູ່ເຂັນ ຫຼື ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ. ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການຄຸມກຳເນີດ ຕາມທຳມະດາແລ້ວແມ່ນສາມາດເປັນໄປ ໄດ້ ເຖິງແມ່ນວ່າ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຜະລິດຕະພັນໃນການຄຸມກຳເນີດ ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ຍັງບໍ່ທັນມີຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ຂ້ອນຂ້າງມີລາຄາແພງຫຼາຍ.

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອປະຊາກອນຄາດຄະເນວ່າ ໃນປີ 2014 ອັດຕາການຄຸມກຳເນີດແບບທັນສະໄໝຂອງແມ່ຍິງໃນເກນອາຍຸໄວຈະເລີນພັນແມ່ນຢູ່ທີ່ 45%.

ອີງຕາມການຄາດຄະເນຂອງອົງການອະນາໄມໂລກ, ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ຍັງຄົງສູງຢູ່ ແຕ່ວ່າປະເທດກໍ່ໄດ້ມີການຫຼຸດອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ລົງເຖິງ 75%. ໃນໄລຍະ 20 ປີຜ່ານມາ,

ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 695 ຄົນ ເປັນ 197 ຄົນ ຕໍ່ການເກີດມີຊີວິດ 100,000 ຄົນ.

ບັນຫາດ້ານການຖືພາ ແລະ

ເກີດລູກຍັງຄົງເປັນສາເຫດຕົ້ນຕໍຂອງການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ຍິງໃນອາຍຸໄວຈະເລີນພັນ.

ປັດໃຈຫຼັກໆທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ອັດຕາສ່ວນນີ້ ແມ່ນລວມມີການເຂົ້າບໍ່ເຖິງການດູແລຄັນ ແລະ ການເກີດລູກ ແລະ ການຕັ້ງຄັນໃນໄວໜຸ່ມທີ່ມີອັດຕາສ່ວນສູງ. ອີງຕາມຂໍ້ມູນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ,

ມີການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກບຸກຄະລາກອນແພດທີ່ມີຄວາມຊຳນານໃນການເກີດລູກພຽງແຕ່ 40%, ແລະ

ມີສູນການແພດຈຳນວນໜ້ອຍ ທີ່ມີອຸປະກອນຊ່ວຍເກີດໃນພາວະສຸກເສີນ

ໂດຍສະເພາະໃນບັນດາໜຸ່ມບ້ານນ້ອຍໆ, ບ້ານທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍປະຈຳ ແລະ ບ້ານຊົນເຜົ່າ.

ການຈຳແນກ: ກົດໝາຍກຳນົດສິດທິເທົ່າທຽມ ສຳລັບແມ່ຍິງກໍຄືຜູ້ຊາຍ, ແຕ່

ໃນບາງພື້ນທີ່ທີ່ລະດັບເສດຖະກິດສັງຄົມ ຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ, ມີທັດສະນະຄະຕິດັ້ງເດີມ ແລະ ການປະພຶດປະຕິບັດ

ຂອງສັງຄົມທາງດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ ຍັງເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງຕົກຢູ່ໃນຖານະຮອງລົງມາ ເຊິ່ງນີ້ເປັນ

ການກົດກັນພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມເທົ່າທຽມກັບເພດຊາຍໃນການເຂົ້າເຖິງໂອກາດທາງດ້ານການສຶກສາ,

ການມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ໂອກາດດ້ານທຸລະກິດ ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ. ກົດໝາຍຍັງຫ້າມການຈຳແນກໃນການ

ແຕ່ງງານ ແລະ ການສືບທອດມໍລະດົກ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ລະດັບການຈຳແນກທາງດ້ານວັດທະນະທຳຕ່າງໆ

ຕໍ່ກັບແມ່ຍິງຍັງຄົງປະກົດມີຢູ່ ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ຂອງການຈຳແນກ ໃນລັກສະນະນີ້ມັກຈະເກີດຂຶ້ນໃນບາງຊົນເຜົ່າ

ທີ່ຢູ່ຕາມພູດອຍ. ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ມີການຈ່າຍຄ່າແຮງງານໃຫ້ເທົ່າທຽມກັບວຽກທີ່ເຮັດ (ເບິ່ງຂໍ້ 7.໑.)

ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ໄດ້ດຳເນີນການຢ່າງກວ້າງຂວາງທົ່ວປະເທດ ເພື່ອສົ່ງເສີມຖານະຂອງແມ່ຍິງໃນສັງຄົມ,

ລວມທັງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫຼາຍໂຄງການ ເພື່ອສົ່ງເສີມພາລະບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຂ້ອນຂ້າງມີ

ປະສິດທິຜົນດີໃນເຂດຕົວເມືອງ. ມີແມ່ຍິງຫຼາຍຄົນໄດ້ດຳລົງຕຳແໜ່ງໃນລະດັບຕຳແໜ່ງທີ່ສາມາດດຳເນີນການ

ຕັດສິນໃຈໃນໜ່ວຍງານລັດຖະການ ແລະ ທຸລະກິດເອກະຊົນ ແລະ ເຫັນໄດ້ວ່າໃນລະດັບຕົວເມືອງ ລາຍໄດ້ຂອງ

ແມ່ຍິງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນສູງກວ່າຜູ້ຊາຍ. ບັນຫາຄວາມທຸກຍາກຍັງຄົງສືບຕໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບແກ່ແມ່ຍິງຢ່າງບໍ່ສົມສ່ວນ,

ໂດຍສະເພາະໃນຊຸມຊົນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ.

ໃນຂະນະທີ່ແມ່ຍິງໃນຊົນນະບົດເປັນຜູ້ແບກຫາບຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງພາລະທາງການຜະລິດກະສິກຳທັງໝົດ,

ແຕ່ພາລະທາງດ້ານວຽກເຮືອນການຊານ ແລະ ການເບິ່ງແຍງລູກໆ

ກໍຍັງຕົກເປັນພັນທະຕົ້ນຕໍຂອງແມ່ຍິງເຊັ່ນດຽວກັນ.

ໜ່ວຍງານຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ຂັ້ນບ້ານຂອງຄະນະກຳມາທິການລັດຖະບານດ້ານຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ

ມີອຳນາດໃນການພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານ ເພື່ອລົບລ້າງທຸກຮູບແບບຂອງການຈຳແນກ ແລະ

ເລືອກປະຕິບັດຕໍ່ແມ່ຍິງ.

ເດັກນ້ອຍ

ການຂຶ້ນທະບຽນການເກີດ: ບໍ່ວ່າຈະເກີດຢູ່ໃສກໍຕາມ, ເດັກນ້ອຍຈະໄດ້ຮັບສິດໃນການເປັນພົນລະເມືອງຖ້າວ່າ

ທັງພໍ່ ແລະ ແມ່ ຫາກເປັນພົນລະເມືອງຂອງປະເທດ. ເດັກທີ່ເກີດຈາກພໍ່ ຫຼື ແມ່ ທີ່ເປັນພົນລະເມືອງຂອງປະເທດ

ກໍຈະໄດ້ຮັບສິດເປັນພົນລະເມືອງເຊັ່ນດຽວກັນ ຫຼືວ່າ ຖ້າເດັກຫາກເກີດຢູ່ນອກເຂດແດນຂອງປະເທດ ແຕ່ວ່າ ພໍ່ຫຼື

ແມ່ ຫາກມີທີ່ຢູ່ຖາ ວອນໃນປະເທດ. ພໍ່ແມ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນການເກີດໃຫ້ແກ່ເດັກທີ່ເກີດໃໝ່ໝົດທຸກຄົນໃນ

ທັນທີທັນໃດ. ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ນາຍບ້ານຈະເປັນຜູ້ລົງທະບຽນການເກີດໃຫ້ເດັກເກີດໃໝ່ ແລະ

ຈາກນັ້ນ ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນຈະເພີ່ມ ຊື່ ແລະ ວັນເດືອນປີເກີດ ຂອງເດັກລົງໃນປຶ້ມສຳມະໂນຄົວ.

ແຕ່ລະຄອບຄົວພາຍໃນປະເທດຕ້ອງມີປື້ມສຳມະໂນຄົວ.
ຖ້າວ່າພໍ່ແມ່ຫາກບໍ່ທັນໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນລູກຂອງຕົນໃນເວລາເກີດ,
ພວກເຂົາສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ເພີ່ມຊື່ລູກຂອງຕົນເຂົ້າໃນປື້ມສຳມະໂນຕາມພາຍຫຼັງໄດ້.

ການສຶກສາ: ການສຶກສາຖືວ່າເປັນພາກບັງຄັບ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າຮຽນຈົນຈົບຊັ້ນປະຖົມປີທີຫ້າ, ແຕ່ການຂາດແຄນຄູສອນ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງທີ່ວ່າເດັກນ້ອຍຕ້ອງຊ່ວຍພໍ່ແມ່ໃນວຽກໄຮ່ນາຮື້ວສວນ ໃນເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກ ຫຼືກ ຍັງຄົງເປັນສິ່ງກົດກັ້ນເດັກນ້ອຍຈຳນວນໜຶ່ງບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າຮຽນ. ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຊັດເຈນໃນການໄດ້ຮັບໂອກາດ ທາງການສຶກສາລະຫວ່າງເດັກຊາຍ ແລະ ເດັກຍິງ ໃນເຂດຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານແມ່ນເຮັດໃຫ້ກຸ່ມຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ຮັບຮູ້ໃນຜົນປະໂຫຍດຂອງການສຶກສາຕໍ່ເດັກນ້ອຍທັງໝົດ, ແຕ່ຍັງມີກຸ່ມຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍບາງສ່ວນທີ່ຍັງຄິດວ່າ ການສຶກສາສຳລັບເດັກຍິງແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ກໍ່ບໍ່ມີຜົນປະໂຫຍດ ຫຍັງ. ເຖິງແມ່ນວ່າຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍມີການຫຼຸດລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ແຕ່ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຂອງເດັກຍິງຍັງຄົງຕ່ຳກວ່າເດັກຊາຍ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ມີ 17% ຂອງເດັກຍິງໃນເກນອາຍຸເຂົ້າຮຽນ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນ ເມື່ອທຽບໃສ່ເດັກຊາຍໃນເກນອາຍຸເຂົ້າຮຽນແມ່ນມີ 11% ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮຽນ. ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກອົງການສະຫະປະຊາຊາດ-ກອງທຶນສຳລັບເດັກ, ໃນຂະນະທີ່ 78.7% ຂອງແມ່ຍິງທີ່ມີອາຍຸລະຫວ່າງ 15 ຫາ 24 ປີ ແມ່ນອ່ານອອກຂຽນໄດ້, ແຕ່ຜູ້ຊາຍໃນເກນອາຍຸດຽວກັນ ທີ່ສາມາດອ່ານອອກຂຽນໄດ້ແມ່ນ 89.2%. ຕໍ່ກັບການເພີ່ມທະວີອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມຂອງເດັກຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ, ລັດຖະບານໄດ້ສືບຕໍ່ສະໜັບສະໜູນການສ້າງຫໍພັກສຳລັບນັກຮຽນໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ທ່າງໄກສອກຫຼືກ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.

ການໃຊ້ຄວາມຮູນແຮງຕໍ່ເດັກ: ກົດໝາຍຫ້າມການໃຊ້ຄວາມຮູນແຮງຕໍ່ເດັກ ແລະ ຜູ້ກະທຳຜິດຈະ ຖືກສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ຖ້າເປັນກໍລະນີທີ່ຮ້າຍແຮງ ກໍ່ຈະໄດ້ຮັບມາດຕະການລົງໂທດທີ່ບໍ່ໄດ້ລະບຸໄວ້. ເຖິງແມ່ນວ່າການລາຍງານກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮູນແຮງຕໍ່ເດັກບໍ່ຄ່ອຍມີ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນປີນີ້ ມີອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານອົງການໜຶ່ງ ທີ່ເຮັດວຽກໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມຈຳນວນ 1,961 ຄົນ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ມີເດັກຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງການໃຊ້ຄວາມຮູນແຮງໃນຄອບຄົວ, ການທ່ອງທ່ຽວທາງເພດ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ.

ການແຕ່ງດອງກ່ອນໄວອັນຄວນ ແລະ ການບັງຄັບໃຫ້ແຕ່ງດອງ:
ອີງຕາມກົດໝາຍກຳນົດອາຍຸນ້ອຍສຸດຂອງການແຕ່ງ ດອງແມ່ນ 18 ປີ ສຳລັບຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ, ແຕ່ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ມີການແຕ່ງດອງກ່ອນໄວອັນຄວນໃນກໍລະນີພິເສດ ແລະ ຈຳເປັນ, ສ່ວນໃຫຍ່ຈະ ແມ່ນໃນກໍລະນີທີ່ຖືພາກ່ອນໄວອັນຄວນ. ການປະຕິບັດຕາມບັນທັດຖານທາງວັດທະນະທຳຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍຈຳນວນໜຶ່ງ ສິ່ງຜົນໃຫ້ມີກໍລະນີຂອງແມ່ຍິງທີ່ແຕ່ງດອງກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ ມີອັດຕາສ່ວນເຖິງ 35.4% ແລະ ມີ 9% ທີ່ແຕ່ງດອງກ່ອນອາຍຸ 15 ປີ.

ການສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດທາງເພດຈາກເດັກ:
ອາຍຸທີ່ສາມາດໃຫ້ຄວາມຍິນຍອມພ້ອມໃຈໃນການມີເພດສຳພັນດ້ວຍຕົນເອງແມ່ນ 15 ປີ. ກົດໝາຍບໍ່ມີບົດລົງ ໂທດສະເພາະຕໍ່ໂສເພນີເດັກ, ແຕ່ກົດໝາຍກຳນົດການປັບໄໝ ແລະ ລົງ ໂທດຕໍ່ຜູ້ທີ່ຮ່ວມເພດກັບເດັກນ້ອຍ

(ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 15 ປີ) ໂດຍຈະຖືກຕັດອິດສະຫຼະພາບແຕ່ໜຶ່ງຫາຫ້າປີ ແລະ ຖືກປັບ ໄໝຈໍານວນ 500,000 ຫາ 3 ລ້ານກີບ (ປະມານ 62 ຫາ 370 ໂດລາ). ກົດໝາຍບໍ່ໄດ້ກໍານົດວ່າ ການຮ່ວມເພດກັບເດັກທີ່ບໍ່ທັນເຖິງອາຍຸ ແຕ່ເດັກໃຫ້ຄວາມຍິນຍອມວ່າແມ່ນ ອາດຊະຍາກໍາ ເຊິ່ງແຕກຕ່າງຈາກການຮ່ວມເພດກັບເດັກ ແລະ ການຂົ່ມຂືນບຸກຄົນອື່ນ. ການລົງໂທດຕໍ່ຜູ້ກະທໍາຜິດກ່ຽວກັບສີ່ລາມິກເດັກນ້ອຍ ແມ່ນບໍ່ແຕກຕ່າງຈາກສີ່ລາມິກທົ່ວໄປ, ການຕັດສິນລົງໂທດແມ່ນຕັດອິດສະຫຼະພາບແຕ່ສາມເດືອນຫາໜຶ່ງປີ ແລະ ປັບໄໝແຕ່ 50,000 ຫາ 200,000 ກີບ (6 ຫາ 25 ໂດລາ).

ການທ່ອງທ່ຽວໃນປະເທດມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຄຽງຄູ່ກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການທ່ອງທ່ຽວເພື່ອມີເພດສໍາ ພັນກັບເດັກ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ເຮັດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ເພີ່ມທະວີໃນການຫາວິທີການເພື່ອປ້ອງກັນການທ່ອງທ່ຽວເພື່ອມີເພດສໍາພັນກັບເດັກ. ລັດຖະບານສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຫຼຸດຜ່ອນການສະເໜີຄວາມຕ້ອງການໃນການຊື້-ຂາຍການບໍລິການທາງເພດ ໂດຍຜ່ານການກວດຄົ້ນເປັນໄລຍະ ແລະ ຜ່ານການສໍາມະນາອົບຮົມຕ່າງໆ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ທີ່ຕົກເປັນເຫຍື່ອ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນການຫຼາຍປີຂອງປະເທດ. ລັດຖະບານໄດ້ຮ່ວມກັບອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ຈັດການສໍາມະນາຂຶ້ນ ເພື່ອອົບຮົມພະນັກງານພະແນກທ່ອງທ່ຽວ, ແລະ ໂຮງແຮມສາກົນຫຼາຍໆແຫ່ງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຫຼວງພະບາງ ພ້ອມທັງໄດ້ເອົາຄໍາເຕືອນຕໍ່ຕ້ານການທ່ອງທ່ຽວເພື່ອຮ່ວມເພດກັບເດັກນ້ອຍ ເຂົ້າໃນປ້າຍໂປສະເຕີຂອງພວກເຂົາ.

ການລັກພາຕົວເດັກຂ້າມຊາດ: ປະເທດນີ້ບໍ່ໄດ້ເປັນສະມາຊິກຂອງອານຸສັນຍາກຸງເຣກ ປີ 1980 ວ່າດ້ວຍການລັກພາຕົວເດັກຂ້າມຊາດ.

ການຕໍ່ຕ້ານຊາວຍີວ:

ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊຸມຊົນຊາວຍີວອາໄສຢູ່ໃນປະເທດ, ແລະ ບໍ່ມີການລາຍງານກ່ຽວກັບການເຄື່ອນໄຫວທີ່ເປັນການຕໍ່ຕ້ານຊາວຍີວ.

ການຄ້າມະນຸດ

ເບິ່ງ *ລາຍງານການຄ້າມະນຸດ* ຂອງກະຊວງການຕ່າງປະເທດຂອງສະຫະລັດອາເມຣິກາ ທີ່ເວັບໄຊ້ www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/.

ຄົນພິການ

ເຖິງວ່າ ລັດຖະທໍາມະນູນໄດ້ກໍານົດການປົກປ້ອງພົນລະເມືອງຈາກການຖືກແບ່ງແຍກ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ລະບຸລະອຽດວ່າ ການປົກປ້ອງດັ່ງກ່າວ ຈະນໍາໃຊ້ສະເພາະກັບຄົນພິການໃນທຸກຮູບແບບ, ແຕ່ຂໍ້ກໍານົດ ທີ່ປະກາດນໍາໃຊ້ໂດຍກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ຄະນະກໍາມາທິການ ແຫ່ງຊາດເພື່ອຄົນພິການໄດ້ພະຍາຍາມປົກປ້ອງກຸ່ມຄົນດັ່ງກ່າວຈາກການຖືກຈໍາແນກ. ມີດໍາລັດທີ່ກວມເອົາການຈໍາແນກບຸກຄົນໃນການມີວຽກເຮັດງານທໍາ, ການສຶກສາ, ການເດີນທາງທາງອາກາດ ແລະ ການຄົມມະນາຄົມອື່ນໆ, ການເຂົ້າເຖິງການຮັກສາສຸຂະພາບ ແລະ ການບໍລິການຂອງລັດ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຂໍ້ກໍານົດເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ຄ່ອຍຖືກບັງຄັບໃຊ້.

ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຫຼັກໃນການປົກປ້ອງສິດທິຂອງຄົນພິການ.

ກະຊວງສາທາລະນະສຸກກໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການອັນຈໍາເປັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສຸຂະພາບຂອງຄົນພິການ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄົນພິການສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນມີຜົນມາຈາກອຸປະຕິເຫດຕາມທ້ອງຖະໜົນ ແລະ ລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ສືບຕໍ່ປະຕິບັດໜ້າທີ່ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືກັບບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ. ກະຊວງດັ່ງກ່າວຍັງເປີດສູນອົງຄະທຽມ ແລະ ເຄື່ອງຄ້າຊູ (COPE) ທີ່ສະໜອງແຂນຂາທຽມ, ແກ້ໄຂບັນຫາຕີນຄົດງໍ, ແລະ ໃຫ້ການສຶກສາແກ່ຄົນຫູໜວກຕາບອດນໍາອີກ.

ອີງຕາມຂໍ້ມູນ ຂອງກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ, ກົດໝາຍກໍານົດວ່າ ໂຄງການກໍ່ສ້າງທັງໝົດທີ່ເລີ່ມຕົ້ນຫຼັງປີ 2009 ຕ້ອງເພີ່ມສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຄົນພິການ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໂຄງການກໍ່ສ້າງອາ ຄານ, ຖະໜົນ ແລະ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະຕ່າງໆ. ກົດໝາຍບໍ່ໄດ້ກໍານົດການສ້າງທາງເຂົ້າສໍາລັບຄົນພິການໃນອາຄານທີ່ສ້າງຂຶ້ນກ່ອນປີທີ່ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍ, ແຕ່ວ່າ ຂໍ້ກໍານົດຂອງກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດິການສັງຄົມ ສົ່ງຜົນໃຫ້ມີການກໍ່ສ້າງທາງຍ່າງທີ່ຮາບພຽງເພີ່ມ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໃນປີນີ້. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄວາມຄືບໜ້າເພີ່ມຕື່ມທາງດ້ານການເຂົ້າເຖິງ, ແຕ່ການຂາດຊັບພະຍາກອນສໍາລັບໂຄງສ້າງພື້ນຖານໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ການປົວແປງອາຄານທັງໝົດຊັກຊ້າ ແລະ ຂໍ້ຈໍາກັດທາງດ້ານບຸກຄະລາກອນທາງພາກລັດນັ້ນໄດ້ກາຍເປັນສິ່ງກົດກັ້ນຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ມີປະສິດທິພາບ.

ລັດຖະບານ ໄດ້ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດຂອງຕົນ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດທິຂອງເດັກພິການ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ເຂົາ ເຈົ້າໄດ້ຮຽນໜັງສືຢູ່ໃນໂຮງຮຽນ ຄ່ຽງຄູ່ກັບເດັກນ້ອຍທົ່ວໄປໃນທົ່ວປະເທດ. ສະມາຄົມຊ່ວຍເຫຼືອຄົນພິການລາວ ເຊິ່ງເປັນອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ສັງເກດເຫັນວ່າ ມີຫຼາຍກໍລະນີທີ່ເດັກພິການບໍ່ໄດ້ເຂົ້າເຖິງການສຶກສາພິເສດທີ່ແຍກຕ່າງຫາກ.

ມີຂໍ້ມູນພຽງເລັກໜ້ອຍກ່ຽວກັບການຈໍາແນກໃນສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ, ເຖິງວ່າແນວນັ້ນກໍ່ຍັງມີການລາຍງານທີ່ວ່າ ບາງຄັ້ງຄາວຄົນພິການກໍ່ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ການຫາວຽກເຮັດງານທຳ.

ສັນຊາດ/ເຊື້ອຊາດ/ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ

ກົດໝາຍກໍານົດສິດເທົ່າທຽມສໍາລັບພົນລະເມືອງທຸກຊົນເຜົ່າ ແລະ ຫ້າມການຈໍາແນກຕໍ່ເຂົາເຈົ້າໃນທຸກຮູບແບບລວມທັງດ້ານການຈ້າງງານ ແລະ ການປະກອບອາຊີບ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງຄົງປະກົດມີການຈໍາແນກທາງສັງຄົມເກີດຂຶ້ນຢູ່. ຮ້າຍແຮງໄປກວ່ານັ້ນ, ຍັງສືບຕໍ່ມີການວິພາກວິຈານ ກ່ຽວກັບໂຄງການຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່ຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອຢຸດຕິການຜະລິດກະສິກໍາແບບຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ການປູກຝົນວ່າ ໃນທາງກັບກັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍຈໍານວນຫຼາຍ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ທາງພາກເໜືອ. ໂຄງການຕ້ອງການໃຫ້ຊາວບ້ານທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ນີ້ ປັບຕົວເຂົ້າກັບການເຮັດນາ ແລະ ດໍາລົງຊີວິດຮ່ວມກັບຊຸມຊົນໃຫຍ່, ປະຖິ້ມປະເພນີການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ໂຄງສ້າງຊຸມຊົນຂອງພວກເຂົາ. ຜູ້ສັງເກດການສາກົນໄດ້ຕັ້ງຄໍາຖາມວ່າ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ລັດຖະບານສົ່ງເສີມໃຫ້ຊາວບ້ານຕັ້ງຖິ່ນຖານ ໃໝ່ເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ວ່າຈະເປັນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ, ແລະ ການດູແລດ້ານສຸຂະພາບນັ້ນ ມີນໍ້າໜັກຫຼາຍກວ່າຜົນກະທົບໃນທາງລົບຕໍ່ວິຖີປະຕິບັດຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນາທໍາຂອງພວກເຂົາບໍ່. ກຸ່ມຄົນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍຈໍາ ນວນໜຶ່ງທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນໂຄງການຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຜູ້ທີ່ຢູ່ພື້ນທີ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ເຊິ່ງມີສິດສຽງພຽງເລັກໜ້ອຍ ຕໍ່ການຕັດສິນໃຈຂອງລັດຖະບານ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາ ແລະ

ການຈັດສັນຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດຈາກພື້ນທີ່ຂອງພວກເຂົາ.

ໃນບາງເຂດພື້ນທີ່ຂອງຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍທີ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ການຂາດແຄນທາງດ້ານຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ດີ ຍັງຄົງສືບຕໍ່ເປັນເຫດຜົນຕົ້ນຕໍໃຫ້ແກ່ການຍົກຍ້າຍເຂົ້າມາໃນຕົວເມືອງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງເຊັ່ນ ການລັກລອບຕັດໄມ້.

ໃນຈຳນວນ 49 ຊົນເຜົ່າທີ່ເປັນທາງການຂອງປະເທດນັ້ນ, ເຜົ່າມັງເປັນເຜົ່າທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ແລະ ໂດດເດັ່ນທີ່ສຸດ. ມີ ຄົນເຜົ່າມັງດຳລົງຕຳແໜ່ງສຳຄັນຫຼາຍຕຳແໜ່ງໃນຂັ້ນລັດຖະບານ ແລະ ພປປລ, ລວມທັງສະມາຊິກກົມການເມືອງ ສູນກາງພັກໜຶ່ງຄົນ ແລະ ສະມາຊິກຄະນະກຳມະການສູນກາງພັກ ປປລ ຫ້າຄົນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄົນເຜົ່າ ມັງຈຳນວນໜຶ່ງ ເຊື່ອວ່າເຜົ່າພວກເຂົາ ບໍ່ສາມາດຢູ່ຮ່ວມກັນກັບເຜົ່າລາວລຸ່ມໄດ້, ນີ້ເປັນຄວາມເຊື່ອທີ່ຖືກພັດເປົ່າ ແລະ ສ້າງຄວາມເຊື່ອຂອງພວກເຂົາໃນການແບ່ງແຍກດິນແດນ ຫຼື ຄວາມເຊື່ອຕໍ່ຊາດທາງດ້ານການເມືອງ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຂັ້ນນຳພາກລັດຍັງຄົງມີຄວາມສົງໄສຕໍ່ວັດຖຸປະສົງໃນທາງການເມືອງຂອງເຜົ່າມັງບາງຄົນ. ລັດຖະບານໄດ້ສືບຕໍ່ສຸມໃສ່ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ມີຈຳກັດໃສ່ເຂດພື້ນທີ່ອາໄສຂອງເຜົ່າມັງ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານລາຍຮັບຂອງຄົນທີ່ຢູ່ເຂດຫ່າງໄກ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ເຊິ່ງເປັນການຊ່ວຍປັບປຸງ ສະພາບຂອງເມືອງທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ມີການຢືນຢັນຈາກລັດຖະບານ, ແຕ່ມີລາຍງານຈຳນວນໜຶ່ງວ່າ ຕັ້ງແຕ່ປີ 2013 ໄດ້ເກີດມີການປະທະກັນເລັກໜ້ອຍ ລະຫວ່າງກຸ່ມຄົນເຜົ່າມັງທີ່ກໍ່ຄວາມບໍ່ສະຫງົບຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບເມືອງຄູນ ແລະ ເມືອງຜາໄຊ ແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ ແຂວງໄຊສົມບູນ. ອີງຕາມເຈົ້າໜ້າທີ່, ໄດ້ມີການຍິງປະທະກັນສາມຄັ້ງໃນເດືອນພະຈິກ ໃນບໍລິເວນຕົວເມືອງໄຊສົມບູນ ແຂວງໄຊສົມບູນ. ການຍິງປະທະກັນ ລວມມີຜູ້ປະທະທີ່ມີຢືນຍາວຫຼາຍຄົນ ແລະ ສິ່ງຜິດໃຫ້ມີຜູ້ເສຍຊີວິດຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄົນ ແລະ ຫຼາຍຄົນໄດ້ຮັບບາດເຈັບສາຫັດ. ຍັງຄົງມີສິ່ງເສດເຫຼືອເລັກໆນ້ອຍໆ ຈາກການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງກຸ່ມຄົນເຜົ່າມັງທີ່ກໍ່ ຄວາມບໍ່ສະຫງົບ ແລະ ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາປະກົດໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນປ່າເລິກເຂດຫ່າງໄກສອກ ຫຼີກ. ລັດຖະບານ ຍັງຄົງສືບຕໍ່ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມພະຍາຍາມຂອງຕົນ ໃນການຕໍ່ສູ້ກັບກຸ່ມຄົນເຜົ່າມັງເຫຼົ່ານັ້ນຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ ແລະ ຍັງຄົງສືບຕໍ່ໃຫ້ນິລະໂທດສະກຳແກ່ຜູ້ອົບພະຍົບຈາກກຸ່ມຄົນເຜົ່າມັງເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ອອກມາຍອມຈຳນົນ. ແຕ່ເນື່ອງ ຈາກການປະພຶດໃນອະດີດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ກຸ່ມຄົນເຜົ່າມັງທີ່ອອກມາຍອມຈຳນົນ ແລະ ໄດ້ຮັບນິລະໂທດສະກຳນັ້ນ ກໍ່ຍັງສືບຕໍ່ເປັນເປົ້າສົງໄສ ແລະ ເຜົາລະວັງຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ ແລະ ໜ່ວຍງານດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງຢູ່.

ການລະເມີດທາງສັງຄົມ, ການຈຳແນກ, ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທີ່ເກີດຈາກຣິດສະນິຍົມທາງເພດ ແລະ ເອກະລັກທາງເພດ

ບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍ ຫ້າມການຈຳແນກ ຫຼື ເລືອກປະຕິບັດ ໂດຍອີງໃສ່ຣິດສະນິຍົມ ຫຼື ວິຖີທາງເພດ ຫຼື ເອກະລັກທາງເພດ, ແລະ ໃນປີນີ້ ກໍ່ບໍ່ມີການລາຍງານຢ່າງເປັນທາງການກ່ຽວກັບການແບ່ງແຍກເນື່ອງຈາກປັດໃຈ ດັ່ງກ່າວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍ່ຕາມ, ຜູ້ສັງເກດການເຊື່ອວ່າ ມົນທົນທາງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມວິຕົກກັງວົນກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນກັບ ເປັນເຫດໃຫ້ບຸກຄົນຕ້ອງຢັບຢ້ຽມການລາຍງານກ່ຽວກັບເຫດການ ຫຼື ກໍລະນີຂອງການລ່ວງລະເມີດດັ່ງກ່າວ.

ບໍ່ມີຜົນກະທົບທາງກົດໝາຍຕໍ່ກຸ່ມຄົນ ຍິງຮັກຍິງ (ເລສບຽນ), ຊາຍຮັກຊາຍ (ເຕ), ຮັກທັງສອງເພດ (ໄບໂອເຊັກຊິວ), ແລະ ກຸ່ມຄົນແປງເພດ (LGBT) ໃນການເຂົ້າຮ່ວມເຄື່ອນໄຫວກົດຈະກຳຕ່າງໆໃນຮູບແບບອົງກອນ, ແຕ່ລັດຖະບານກໍ່ບໍ່ໄດ້ສົ່ງເສີມກົດຈະກຳເຫຼົ່ານັ້ນ.

ໃນສັງຄົມຂອງຄົນລາວລຸ່ມ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄວາມອິດທິນສູງຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງກວ້າງຂວາງຂອງກຸ່ມຄົນ LGBT, ແຕ່ກໍຍັງມີປະກົດການຈໍາແນກ ແລະ ການເລືອກປະຕິບັດກັບກຸ່ມຄົນເຫຼົ່ານີ້ ເຊັ່ນ ໃນການຈ້າງງານ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ແລະ ກໍບໍ່ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມຈາກທາງພາກລັດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວແຕ່ຢ່າງໃດ.

ນັກເຄື່ອນໄຫວໃນທ້ອງຖິ່ນອະທິບາຍວ່າ ບຸກຄົນໃນກຸ່ມ LGBT ທັງໝົດ ບໍ່ມັງຫວັງທີ່ຈະຍື່ນຄໍາຮ້ອງສະໝັກງານກັບລັດຖະບານ ຫຼື ໜ່ວຍງານເອກະຊົນລະດັບສູງ ເພາະເຂົາໃຈດີແລ້ວວ່າ ນາຍຈ້າງບໍ່ຕ້ອງການຈ້າງງານພວກເຂົາ. ລາຍງານຈໍານວນໜຶ່ງລະບຸ ວ່າ ກຸ່ມຍິງຮັກຍິງ ຈະເປັນກຸ່ມທີ່ຖືກສັງຄົມປະນາມ ແລະ ແບ່ງແຍກຫຼາຍກວ່າ ກຸ່ມຊາຍຮັກຊາຍ.

ການປະນາມຂອງສັງຄົມຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີເຊື້ອເອຈໄອວີ ແລະ ພະຍາດເອດສ໌

ການວິໄຈຄົ້ນຄວ້າທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃນປີ 2012 ກ່ຽວກັບຕັດສະນີການປະນາມຜູ້ທີ່ມີເຊື້ອ ເອຈໄອວີ ແລະ ພະຍາດເອດສ໌ ພົບວ່າ ການປະນາມທາງສັງຄົມສິ່ງຜິດໃຫ້ 14% ຂອງຜູ້ຕອບຄໍາຖາມສໍາຫຼວດ ຕ້ອງປ່ຽນບ່ອນຢູ່ຂອງພວກເຂົາ, 41% ຕົກເປັນເປົ້າຂອງການຊຸບຊີບນິນທາ, 27% ເຄີຍມີປະສົບການຖືກດູກູກທາງວາຈາ, ແລະ ມີ 5% ລາຍງານວ່າຖືກທໍາຮ້າຍຮ່າງກາຍເນື່ອງຈາກສະຖານະພາບດ້ານເຊື້ອເອຈໄອວີ. ແມ່ຍິງຈະມີປະສົບການຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍໃນທຸກກໍລະນີຂອງການປະນາມຕໍ່ເຊື້ອ ເອຈໄອວີ/ພະຍາດເອດສ໌. ແລະ ອີກ 18% ລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາຕ້ອງສູນເສຍວຽກເຮັດງານທໍາ ແລະ ລາຍຮັບ ເນື່ອງຈາກການປະນາມຕໍ່ຕ້ານເຊື້ອ ເອຈໄອວີ/ພະຍາດເອດສ໌. ສະມາຄົມຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຕິດເຊື້ອເອຈໄອວີ/ພະຍາດເອດສ໌ (ໃນລາວ) ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ້ຜູ້ຕິດເຊື້ອໂດຍຜ່ານການຈັດຕັ້ງກຸ່ມເພິ່ງພາກັນເອງຈໍານວນ 14 ກຸ່ມ ໃນ 12 ແຂວງ. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກໄດ້ສືບຕໍ່ຢ່າງແຂງຂັນໃນການສົ່ງເສີມການຍອມຮັບ ແລະ ເຂົ້າໃຈຕໍ່ຜູ້ຕິດເຊື້ອເອຈໄອວີ/ພະຍາດເອດສ໌ ໂດຍການເຄື່ອນໄຫວສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ໃນສັງຄົມ.

ລັດຖະບານ ໄດ້ດໍາເນີນບາດກ້າວໃນການບັນຈຸບຸກຄົນຮັກຮ່ວມເພດ (ເກ) ແລະ ຄົນແປງເພດເຂົ້າໃນແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ການດໍາເນີນງານແຫ່ງຊາດ ສໍາລັບການປ້ອງກັນເຊື້ອເອຈໄອວີ/ພະຍາດເອດສ໌. ໃນປີນີ້, ປະເທດໄດ້ຈັດງານຢຸດຕິການລັງກຽດຄົນຮັກຮ່ວມເພດ, ຂ້າມເພດ ແລະ ຮັກສອງເພດ ເປັນຄັ້ງທໍາອິດໃນວັນສາກົນ.

ພາກທີ 7. ສິດທິຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ

ກ. ສິດເສລີພາບໃນການຈັດຕັ້ງສະມາຄົມ ແລະ ສິດໃນການຈັດຕັ້ງຂະບວນການຕໍ່ລອງ

ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ອອກແຮງງານສາມາດຈັດຕັ້ງ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມສະຫະພັນແຮງງານຕາມທາງເລືອກຂອງເຂົາເຈົ້າ, ກໍານົດການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ, ແລະ ກໍານົດວ່າແຕ່ລະຝ່າຍແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ວຍຫຼາຍຮູບແບບ ລວມທັງການເຈລະຈາກັນລະຫວ່າງລູກຈ້າງ ແລະ ນາຍຈ້າງ, ຄະນະກໍາມະການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ສານ. ກົດໝາຍອະນຸຍາດໃຫ້ນັດຢຸດງານໄດ້ພາຍໃຕ້ຂໍ້ຈໍາກັດສະເພາະໃດໜຶ່ງ. ກົດໝາຍກໍານົດວ່າ ນາຍຈ້າງຈະບໍ່ຂັບໄລ່ລູກຈ້າງຜູ້ທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງລູກຈ້າງ ຫຼື ເປັນຫົວໜ້າສະຫະພັນກໍາມະບານ ຫຼື ຜູ້ທີ່ຮີບໂຮມ ແລະ ສົ່ງຂໍ້ຮ້ອງຮຽນຕໍ່ນາຍຈ້າງກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ ຫຼື ຮ່ວມມືກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານແຮງງານ

ໂດຍປາສະຈາກການອະນຸຍາດຈາກອົງການບໍລິການແຮງງານກ່ອນ.
ບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດຢ່າງຊັດເຈນສໍາລັບການຄົ້ນຄ້າແຫ່ງຂອງຜູ້ເຮັດວຽກທີ່ຖືກໄລ່ອອກເນື່ອງຈາກກົດຈະກຳຂອງສະຫະພັນ.

ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ມີຜູ້ອອກແຮງງານ 10 ຄົນ ຫຼື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນ ເພື່ອຄັດເລືອກເອົາຕົວແທນແຮງງານໜຶ່ງຄົນ ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ. ໃນບ່ອນທີ່ມີສະຫະພັນກຳມະບານຢູ່, ຫົວໜ້າສະຫະພັນຈະເປັນຕົວແທນແຮງງານໄປໃນຕົວ. ທັງຜູ້ທີ່ເປັນຕົວແທນແຮງງານ ແລະ ຫົວໜ້າສະຫະພັນກຳມະບານ ຈະເປັນຜູ້ເຈລະຈາຕໍ່ລອງກັບນາຍຈ້າງກ່ຽວກັບປະເດັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ລວມທັງເງື່ອນໄຂໃນການເຮັດວຽກ ຫຼື ການຮັບແຮງງານ, ຄ່າຈ້າງ, ສະຫວັດດີການ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆ.

ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນທີ່ສະໜອງໃຫ້ແກ່ການບັງຄັບໃຊ້ບັນຍັດເສລີພາບໃນການຕັ້ງສະມາຄົມຂອງ ກົດໝາຍແຮງງານ, ແລະ ກໍ່ບໍ່ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງວ່າຂໍ້ຂັດແຍ່ງແຮງງານ ຈະຫຼ້າຊ້າຍືດຍາວ ຫຼື ອຸທອນ. ບົດລົງໂທດຕາມກົດໝາຍສໍາລັບການຜ່າຜົນເສລີພາບແຮງງານໃນການຈັດຕັ້ງສະມາຄົມລວມມີ ການປັບໄໝ, ຕັດອິດສະຫຼະພາບ, ແລະ/ຫຼື ເພີກຖອນໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ ແຕ່ຍັງບໍ່ຖືວ່າພຽງພໍໃນການປ້ອງກັນການລະເມີດ.

ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງແຮງງານທັງໝົດ ບໍ່ໄດ້ເປັນເອກະລາດຈາກລັດຖະບານ ຫຼື ພັກການເມືອງຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຈະຖືກປະຕິບັດພາຍໃນຂອບວຽກທີ່ມີການຮັບຮອງຢ່າງເປັນທາງການຂອງສະຫະພັນກຳມະບານລາວ ທີ່ເປັນອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນໜຶ່ງຂອງ ພປປລ. ລັດຖະບານລາຍງານວ່າ ຄວາມເຊື່ອມໂຍງກັນລະຫວ່າງບັນດາສະຫະພັນທີ່ເປັນເອກະລາດຂອງບັນດາສາຂາທີ່ແຍກອອກຕ່າງຫາກ ຂອງບໍລິສັດໃດໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ແຕ່ລະບຸວ່າກົດໝາຍບໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດ ຫຼື ບໍ່ອະນຸຍາດຢ່າງຊັດເຈນ ສໍາລັບຄວາມເຊື່ອມໂຍງໃນລະດັບ ອຸດສາຫະກຳ, ລະດັບແຂວງ ຫຼື ລະດັບປະເທດ. ມີລາຍງານກ່ຽວກັບສະຫະພັນຕ່າງໆທີ່ບໍ່ໄດ້ເຊື່ອມໂຍງກັບສະຫະພັນກຳມະບານລາວ ປະກົດມີໃນອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ ລວມທັງອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບ, ໂຮງງານແສງສະຫວ່າງ ແລະ ການປຸງແຕ່ງກະສິກຳ. ບໍ່ມີລາຍງານກ່ຽວກັບການຈຳແນກ ຫຼື ເລືອກປະຕິບັດຕໍ່ສະມາຊິກທີ່ມີຄວາມເຊື່ອມໂຍງກັບສະຫະພັນກຳມະບານລາວ ຫຼື ສະຫະພັນ ອື່ນໆ.

ມີການລາຍງານວ່າ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ານແຮງງານບໍ່ຄ່ອຍເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຕາມປົກກະຕິ ກະຊວງກໍ່ບໍ່ໄດ້ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການແກ້ໄຂບັນຫາການຮ່ວມທຸລະກິດຂອງພາກເອກະຊົນ. ອີງຕາມຜູ້ສະໜັບສະໜູນແຮງງານ, ບາງຄັ້ງຄາວ ສະຫະພັນກຳມະບານລາວກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກລັດຖະບານ ເພື່ອເຂົ້າໄປໃນໂຮງງານຕ່າງໆ ແລະ ຕ້ອງສົ່ງແຈ້ງການລ່ວງໜ້າສໍາລັບການລົງຢ້ຽມຢາມ, ຜູ້ສະໜັບສະໜູນບອກວ່າ ນີ້ເປັນການບັນທອນຄວາມອາດສາມາດຂອງພວກເຂົາໃນການປົກປ້ອງແຮງງານຜູ້ທີ່ມີຂໍ້ຮ້ອງຮຽນ. ໃນກໍລະນີສຸກເສີນ, ສະຫະພັນກຳມະບານບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງສົ່ງແຈ້ງການລ່ວງໜ້າກ່ຽວກັບການລົງຢ້ຽມຢາມ. ຄະນະກຳມະການໃນສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ ແລະ ກຸ່ມແຮງງານສະເພາະກິດ ພະຍາຍາມແກ້ໄຂຂໍ້ຮ້ອງຮຽນຕ່າງໆ, ຕາມທີ່ມີລາຍງານ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຕົວແທນສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ຜູ້ນຳຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ມີຂໍ້ມູນພຽງເລັກໜ້ອຍກ່ຽວກັບປະສິດທິຜົນຂອງຄະນະກຳມະການ ໃນສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ, ເຖິງວ່າຈະມີຫຼັກຖານວ່າ ຈຳນວນໜຶ່ງປະສິດທິຜົນສຳເລັດໃນການເຈລະຈາກ່ຽວກັບຄ່າແຮງງານທີ່ສູງຂຶ້ນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆທີ່ດີຂຶ້ນ.

ລັດຖະບານຫ້າມທຸກການເຄື່ອນໄຫວກິດຈະກຳ ທີ່ພິຈາລະນາວ່າເປັນການທຳລາຍ ຫຼື ການລວມຕົວປະທ້ວງທີ່ເປັນການສ້າງຄວາມຈຸ້ນວາຍ, ບໍ່ສອດຄ່ອງຕາມບົດບັນຍັດຂອງກົດໝາຍແຮງງານສະບັບປັບປຸງ, ແລະ ຄວາມກຽດຊັງທົ່ວໄປທີ່ຈະເປີດການປະເຊີນໜ້າ ສືບຕໍ່ເຮັດໃຫ້ແຮງງານບໍ່ນຳໃຊ້ສິດໃນການປະທ້ວງຂອງຕົນຢ່າງເຕັມທີ່, ໃນປີນີ້ບໍ່ມີລາຍງານກ່ຽວກັບການປະທ້ວງເກີດຂຶ້ນ.

ຂ. ການຫ້າມການບິບັງຄັບເພື່ອນຳໃຊ້ແຮງງານ

ກົດໝາຍຫ້າມການບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານໃນທຸກຮູບແບບ. ກົດໝາຍຫ້າມຜູ້ວ່າຈ້າງຈາກພາກເອກະຊົນ ບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານ ແລະ ບົດລົງໂທດ ສຳລັບການກະທຳຜິດ, ໃນການນຳໃຊ້ແຮງງານບັງຄັບແມ່ນລວມມີການປັບໄໝ, ໃຫ້ພັກວຽກ, ຖອດຖອນໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ດຳເນີນຄະດີ. ບໍ່ມີຂໍ້ແນະນຳການພິຈາລະນາລົງໂທດທີ່ຈະແຈ້ງສຳລັບການລະ ເມີດຂໍ້ຫ້າມນຳໃຊ້ແຮງງານບັງຄັບ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ອາດຈະມີການດຳເນີນຄະດີທັງທາງແພ່ງ ແລະ ອາຍາ ສຳລັບການນຳໃຊ້ແຮງງານບັງຄັບ. ບົດລົງໂທດສຳລັບການຄ້າມະນຸດ ລວມທັງການຄ້າແຮງງານແມ່ນ ຕັດອິດສະຫຼະພາບ ແຕ່ 15 ຫາ 20 ປີ ລວມທັງການປັບໄໝແຕ່ 100 ລ້ານ ຫາ 500 ລ້ານກີບ (12,300 ໂດລາ ຫາ 61,700 ໂດລາ), ແລະ ຍຶດຊັບ. ບົດລົງໂທດດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມເຂັ້ມງວດພໍທີ່ຈະສະກັດກັ້ນການລ່ວງລະເມີດ. ເນື່ອງຈາກຜູ້ກວດກາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມີຈຳນວນຈຳກັດ, ລັດຖະບານຈຶ່ງບໍ່ສາມາດປະຕິບັດການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

ອີງຕາມການລາຍງານກ່ຽວກັບປະສິບການຕົວຈິງ ການສ້າງສວນຜະລິດກະສິກຳຂະໜາດໃຫຍ່ ທີ່ລົງທຶນໂດຍຕ່າງປະເທດ ໄດ້ນຳໄປສູ່ການຂັບໄລ່ຊາວກະສິກອນທ້ອງຖິ່ນ, ເຮັດໃຫ້ເປັນການເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຂອງພວກເຂົາ ທີ່ຈະກາຍເປັນແຮງງານແບບບັງຄັບ. ເມື່ອບໍ່ສາມາດສືບຕໍ່ການຜະລິດກະສິກຳແບບດັ້ງເດີມ, ຊາວກະສິກອນຫຼາຍຄົນຊອກຫາການຈ້າງງານແບບແຮງງານລາຍວັນຜ່ານນາຍໜ້າໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຄົນງານເຫຼົ່ານີ້ ອາດຈະປະເຊີນກັບການຖືກຂຸດຮິດເຊັ່ນ ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ ຫຼື ລະງັບການເບີກຈ່າຍຄ່າແຮງງານ, ຖືກຂົ່ມຂູ່ ພ້ອມທັງຖືກບັງຄັບໃຫ້ເຮັດວຽກຢ່າງໜັກໜ່ວງເປັນເວລາຫຼາຍຊົ່ວໂມງ.

ເບິ່ງບົດລາຍງານຂອງກະຊວງການຕ່າງປະເທດສະຫະລັດອາເມຣິກາກ່ຽວກັບ *ການຄ້າມະນຸດ* ທີ່ເວັບໄຊ www.state.gov/i/tip/rls/tiprpt/.

ຄ. ການຫ້າມໃຊ້ແຮງງານເດັກ ແລະ ເກນອາຍຸຕໍ່າສຸດ ສຳລັບການຈ້າງງານ

ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ເດັກນ້ອຍອາຍຸລະຫວ່າງ 14 ຫາ 18 ປີ ເຮັດວຽກໄດ້ບໍ່ກາຍ 8 ຊົ່ວໂມງ ຕໍ່ມື້, ເຊິ່ງເປັນວຽກທີ່ບໍ່ອັນ ຕະລາຍ ແລະ ບໍ່ຫຍຸ້ງຍາກ. ນາຍຈ້າງອາດຈະຈ້າງເດັກນ້ອຍອາຍຸລະຫວ່າງ 12 ຫາ 14 ປີ ໃຫ້ເຮັດວຽກເບົາໄດ້. ລັດຖະ ບານຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດລາຍການວຽກທີ່ເປັນອັນຕະລາຍສຳລັບເດັກນ້ອຍເທື່ອ. ບໍ່ມີບົດບັນຍັດສະເພາະທີ່ລະບຸຄວາມຜິດທາງອາຍາຕໍ່ການບັງຄັບເກນເອົາເດັກນ້ອຍເຂົ້າຮັບໃຊ້ໃນການປະທະທາງ ດ້ານອາວຸດ. ກົດໝາຍນຳໃຊ້ໄດ້ນຳວຽກງານທີ່ພົວພັນກັບການໃຊ້ແຮງງານທີ່ເປັນທາງການເທົ່ານັ້ນ, ບໍ່ໄດ້ກວມເອົາການຈ້າງງານສ່ວນຕົວ ຫຼື ວຽກທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ.

ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ ພ້ອມກັບ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ມີໜ້າ ບົດລາຍງານປະຈຳປະເທດ ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດການດ້ານສິດທິມະນຸດ ປະຈຳປີ 2015 ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ສະຫະລັດອາເມຣິກາ • ຫ້ອງການປະຊາທິປະໄຕ, ສິດທິມະນຸດ ແລະ ແຮງງານ

ທີ່ຮັບ ຜິດຊອບໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານເດັກ ລວມທັງໃນຂົງເຂດເສດຖະກິດທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ແຕ່ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍກໍຍັງບໍ່ທັນມີປະສິດທິຜົນ ເນື່ອງ ຈາກການຂາດແຄນຜູ້ກວດກາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ. ກົດໝາຍລະບຸບົດລົງໂທດຕັດອິດສະຫຼະພາບ ແຕ່ສາມເດືອນຫາໜຶ່ງປີ ແລະ ປັບໄໝ ແຕ່ໜຶ່ງລ້ານຫາສອງລ້ານກີບ (125 ຫາ 250 ໂດລາ). ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນ, ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມສຳມະນາຮ່ວມກັບຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດ ສຳລັບແມ່ ແລະ ເດັກ ໃນບັນດາແຂວງພາກເໜືອ ແລະ ພາກໃຕ້, ແລະ ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບແຮງງານເດັກ ເຊິ່ງຖືເປັນສ່ວນໜຶ່ງໃນຄວາມພະຍາຍາມຂອງຕົນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບການລຶບລ້າງຮູບແບບການນຳໃຊ້ແຮງງານເດັກທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ ໂດຍຖືກນຳໃຊ້ໃນເດືອນກຸມພາ 2014.

ອີງຕາມບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຂອງລັດຖະບານກ່ຽວກັບແຮງງານເດັກທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃນປີ 2013 ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນປີ 2010, ປະມານ 90% ຂອງການນຳໃຊ້ແຮງງານເດັກແມ່ນເກີດຂຶ້ນໃນຂົງເຂດວຽກງານກະສິກຳ, ການປະມົງ, ຫຼື ຂະ ແໜງປ່າໄມ້ ແລະ ຫຼາຍກວ່າສອງສ່ວນສາມຂອງແຮງງານເດັກ ມີສ່ວນພົວພັນກັບວຽກງານທີ່ກຳນົດວ່າມີຄວາມອັນຕະລາຍ ເມື່ອອີງຕາມມາດຕະຖານສາກົນ. ມີເດັກນ້ອຍຈຳນວນຫຼາຍທີ່ເຮັດວຽກຊ່ວຍຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ ລວມທັງວຽກໃນສວນ ຫຼື ຮ້ານ ແລະ ທຸລະກິດອື່ນໆຂອງຄອບຄົວ, ແຕ່ແຮງງານເດັກບໍ່ຄ່ອຍມີໃນພາກວິສາຫະກິດອຸດສາຫະກຳ (ເຊັ່ນ: ໂຮງງານ). ມີລາຍງານກ່ຽວກັບການສະແຫວງຫາປະໂຫຍດຈາກເດັກຜ່ານການຄ້າປະເວນີ (ເບິ່ງພາກທີ 6).

ງ. ການຈຳແນກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈ້າງງານ ແລະ ການປະກອບອາຊີບ

ກົດໝາຍ ຫ້າມນາຍຈ້າງຈຳແນກ ຫຼື ເລືອກປະຕິບັດຕໍ່ລູກຈ້າງ ບໍ່ວ່າທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ໃນຂົງເຂດການເຮັດວຽກ ແລະ ຫ້າມທຸກການປະຕິບັດຂອງນາຍຈ້າງທີ່ຖືວ່າເປັນອຸປະສັກ, ລ່າອຽງ ຫຼື ຈຳກັດໂອກາດໃນການເລື່ອນຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງລູກຈ້າງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ກົດໝາຍບໍ່ໄດ້ຫ້າມຢ່າງຈະແຈ້ງຕໍ່ການແບ່ງແຍກດ້ານການຈ້າງງານໂດຍອີງໃສ່ເຊື້ອຊາດ, ການຂາດຄວາມສາມາດທາງຮ່າງກາຍ, ພາສາ, ຣິດສະນິຍົມທາງເພດ, ເອກະລັກທາງເພດ, ແນວຄວາມຄິດທາງການເມືອງ, ສັນຊາດດັ້ງເດີມ ຫຼື ຄວາມເປັນພົນລະເມືອງ, ຕົ້ນກຳເນີດທາງສັງຄົມ, ອາຍຸ, ພາສາ, ສະຖານະພາບການຕິດ ເຊື້ອເອຈໄອວີ ຫຼື ພະຍາດຕິດຕໍ່ອື່ນໆ.

ກົດໝາຍ ກຳນົດໃຫ້ມີການຈ່າຍຄ່າແຮງງານທີ່ເທົ່າທຽມກັບການເຮັດວຽກ ແລະ ຫ້າມການເລືອກປະຕິບັດໃນການຈ້າງງານໂດຍອີງໃສ່ສະຖານະພາບການສົມຣິດ ຫຼື ການຖືພາຂອງລູກຈ້າງຜູ້ຍິງ, ແລະ ກົດໝາຍຍັງປ້ອງການຖືກໄລ່ອອກຈາກວຽກເນື່ອງຈາກເຫດຜົນທີ່ກ່າວມານີ້. ນອກຈາກນີ້, ກົດໝາຍຍັງຫ້າມການຈ້າງງານແມ່ຍິງຖືພາ ແລະ ແມ່ລູກອ່ອນໃນການປະກອບອາຊີບທີ່ເຫັນວ່າເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນຂອງແມ່ຍິງ. ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ຍ້າຍແມ່ຍິງທີ່ເຮັດວຽກທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍດັ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນ ໄປເຮັດວຽກທີ່ມີຄວາມເປົາບາງລົງ ແລະ ພວກເຂົາເຈົ້າຍັງຄົງໄດ້ຮັບເງິນ ເດືອນ ຫຼື ເງິນຄ່າຈ້າງໃນຈຳນວນເທົ່າເດີມ.

ບົດລົງໂທດຕາມກົດໝາຍຕໍ່ກັບການຈຳແນກ ຫຼື ເລືອກປະຕິບັດດ້ານການຈ້າງງານແມ່ນລວມມີການປັບໄໝ ແລະ ຈະບໍ່ພິ ຈາລະນາວ່າມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການປົກປ້ອງການລະເມີດຢ່າງພຽງພໍ. ໃນປີນີ້, ລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ມີການດຳເນີນການສະເພາະໃດໜຶ່ງເພື່ອປ້ອງກັນການຈຳແນກ.

ແມ່ຍິງຕ້ອງປະເຊີນກັບຄວາມທ້າທາຍຈຳນວນໜຶ່ງ ໃນການເຂົ້າເຖິງການຈ້າງງານຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ.

ຈ. ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກທີ່ຍອມຮັບໄດ້

ໃນປີນີ້, ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດຄ່າຈ້າງຂຶ້ນຕໍ່າສຸດຕໍ່ເດືອນສໍາລັບລູກຈ້າງຂອງຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດເອກະ ຊົນທັງໝົດໄວ້ທີ່ 900,000 ກີບ (110 ໂດລາ) ຕໍ່ເດືອນ. ນອກຈາກນີ້, ລັດຖະບານຍັງກຳນົດໃຫ້ນາຍຈ້າງຕ້ອງຈ່າຍຄ່າເບ້ຍລ້ຽງອາຫານ ຈຳນວນ 50,000 ກີບ (6 ໂດລາ) ຕໍ່ມື້. ຄ່າຈ້າງ ຂຶ້ນຕໍ່າສຸດສໍາລັບລັດຖະກອນ ແລະ ພະນັກງານລັດວິສາຫະກິດແມ່ນ 1.4 ລ້ານ ກີບ (170 ໂດລາ) ຕໍ່ເດືອນ. ລັດຖະບານຄາດຄະເນຂີດບັນທັດຖານຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ໃນລາຍຮັບສະເລ່ຍທີ່ 1.25 ໂດລາຕໍ່ຄົນຕໍ່ວັນ. ຄາດວ່າມີພົນລະເມືອງປະມານ 18% ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕໍ່າກວ່າເສັ້ນບັນທັດຖານຄວາມ ທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ.

ກົດໝາຍກຳນົດຊົ່ວໂມງເຮັດວຽກສໍາລັບອາທິດໜຶ່ງບໍ່ເກີນ 48 ຊົ່ວໂມງ (ສໍາລັບຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນສະພາບແວດ ລ້ອມທີ່ເປັນອັນຕະລາຍແມ່ນ 36 ຊົ່ວໂມງ) ແລະ ຕ້ອງມີມື້ພັກຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງວັນຕໍ່ອາທິດ. ການເຮັດວຽກລ່ວງ ເວລາແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເກີນ 45 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ເດືອນ, ແລະ ແຕ່ລະຄັ້ງຂອງການເຮັດວຽກລ່ວງເວລາແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເກີນສາມ ຊົ່ວໂມງ. ນາຍຈ້າງອາດຈະສະເໜີຕໍ່ກັບລັດຖະບານສໍາລັບການຍົກເວັ້ນ ເຊິ່ງກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດວ່າແຮງງານ ຫຼື ຕົວແທນຂອງພວກເຂົາຕ້ອງອະນຸມັດເຊັ່ນດຽວກັນ. ຄ່າຈ້າງສໍາລັບການເຮັດວຽກລ່ວງເວລາແມ່ນມີອັດຕາເພີ່ມຂຶ້ນ ນັບຕັ້ງແຕ່ 150 ເຖິງ 300 ເປີ ເຊັ່ນຂອງຄ່າຈ້າງປົກກະຕິ. ຜູ້ເຮັດວຽກ ຫຼື ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກພາຍໃຕ້ ສັນຍາທີ່ມີການກຳນົດເວລາ ຫຼື ພາຍໃນໄລຍະເວລາເກີນໜຶ່ງປີ ແລະ ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກຄົບຈຳນວນໜຶ່ງປີ ມີສິດໄດ້ຮັບວັນພັກປະຈຳປີໃນຈຳນວນ 15 ວັນຕໍ່ປີ. ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ສໍາລັບຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໜັກ ຫຼື ເຮັດວຽກໃນສະຖານທີ່ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ຈະມີສິດໄດ້ຮັບວັນພັກປະຈຳປີຈຳນວນ 18 ວັນຕໍ່ປີ ແລະ ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງເຕັມຕາມອັດຕາຄ່າຈ້າງປົກກະຕິ.

ກົດໝາຍກຳນົດເງື່ອນໄຂຄວາມປອດໄພໃນການເຮັດວຽກ ແລະ ຄ່າຕອບແທນທີ່ສູງກວ່າ ສໍາລັບວຽກ ທີ່ອັນຕະລາຍ, ແຕ່ກໍ່ບໍ່ໄດ້ລະບຸການປ້ອງຢ່າງຈະແຈ້ງຕໍ່ສິດທິຂອງຜູ້ເຮັດວຽກທີ່ຈະຍ້າຍອອກຈາກສະຖານະການທີ່ອັນຕະລາ ຍດ້ວຍຕົນເອງ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເຮັດວຽກໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ເສຍຊີວິດໃນໜ້າທີ່, ນາຍຈ້າງຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃນ ການຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຮັດວຽກ ຫຼື ຄອບຄົວຂອງເຂົາ. ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ນາຍຈ້າງຕ້ອງລາຍງານກ່ຽວກັບອຸປະຕິເຫດທີ່ສິ່ງຜິດໃຫ້ເກີດການບາດເຈັບໜັກຈົນເຖິງແກ່ຊີວິ ດຂອງແຮງງານໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ແຮງງານຕ້ອງພັກຈາກການເຮັດວຽກເປັນເວລາຢ່າງໜ້ອຍສີ່ວັນ ໂດຍສິ່ງລາຍງານໃຫ້ອົງການບໍລິຫານແຮງງານພາຍໃນສາມ ແລະ ສີ່ວັນຕາມລຳດັບ. ກົດໝາຍຍັງໄດ້ກຳນົດຄວາມ ຮັບຜິດຊອບຂອງນາຍຈ້າງ ຕໍ່ກັບລູກຈ້າງທີ່ເສຍອົງຄະໃນຂະນະປະຕິບັດໜ້າທີ່.

ກົມຄຸ້ມຄອງແຮງງານຂອງກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການກວດກາສະຖານ ທີ່ເຮັດວຽກ. ພະແນກກວດສອບແຮງງານຂອງກົມດັ່ງກ່າວຄາດວ່າມີເຈົ້າໜ້າທີ່ກວດກາປະມານ 341 ຄົນ ທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການກວດກາ. ຫຼາຍຄົນຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນພະນັກງານຂັ້ນເມືອງ ຫຼື ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນທີ່ເປັນຜູ້ຈັດການຢ່າງເຕັມສ່ວນຕໍ່ກັບບັນຫາທີ່ກ່ຽວພັນກັບແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ. ທາງກະຊວງໄດ້ລາຍງານວ່າ ມີພຽງຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງຂອງຜູ້ກວດກາເຫຼົ່ານີ້ທີ່ເຮັດວຽກໃນລະດັບຊາດ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ປະກາດການກວດກາເມື່ອສັງເກດເຫັນການລະເມີດຕໍ່ມາດຕະຖານການເຮັດວຽກທີ່ປອດໄພ ແລະ ມອບພັນທະໃຫ້ນາຍຈ້າງຕ້ອງແກ້ໄຂການລະເມີດດັ່ງກ່າວພາຍໃນເວລາຫົກເດືອນ ຫຼື ຕ້ອງເສຍຄ່າປັບໄໝ.

ກົດໝາຍການເຮັດວຽກລ່ວງເວລາບໍ່ໄດ້ຖືກບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ກົດໝາຍບໍ່ໄດ້ກຳນົດບົດລົງໂທດຕໍ່ການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບບົດບັນຍັດກ່ຽວກັບສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນການປະກອບອາຊີບ, ແຕ່ອາດຈະລວມມີການຕັກເຕືອນ, ປັບ ໄໝ, “ສຶກສາອົບຮົມ” ຫຼື ຍຶດໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດຊົ່ວຄາວ. ກະຊວງຍັງໄດ້ລາຍງານຕື່ມວ່າ ໃນປີນີ້ໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການໃຫ້ຄວາມຮູ້ເພື່ອເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄ່າຈ້າງຂຶ້ນຕໍ່ສຸດທີ່ມີການດັດແກ້ໃໝ່ ໃນຂົງເຂດວຽກງານຕັດຫຍິບ.

ໃນບາງກໍລະນີ, ລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນໃຫ້ພະນັກງານລັດຖະກອນທັນເວລາ ແລະ ຈ່າຍເງິນເດືອນຊັກຊ້າເຖິງສາມເດືອນ. ລູກຈ້າງໃນບາງວຽກງານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຂົງເຂດວຽກງານກໍ່ສ້າງ ມີລາຍຮັບໜ້ອຍກວ່າຄ່າຈ້າງຂຶ້ນຕໍ່ສຸດ.

ບົດລາຍຂອງອົງການແຮງງານສາກົນ (ILO) ທີ່ເຜີຍແຜ່ໃນເດືອນຕຸລາຄາດຄະເນວ່າ ສ່ວນແບ່ງຂອງການຈ້າງງານໃນພາກເສດຖະກິດທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ທີ່ກຳນົດວ່າເປັນວຽກສ່ວນຕົວ ແລະ ວຽກຄອບຄົວທີ່ບໍ່ມີການຈ່າຍຄ່າຈ້າງຫຼຸດລົງຈາກ 90% ໃນປີ 1995 ເປັນ 83.8% ໃນປີ 2010 ເຊິ່ງເປັນປີຫຼ້າສຸດທີ່ມີຂໍ້ມູນສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້.

ອົງການແຮງງານສາກົນສັງເກດອັດຕາສ່ວນຂອງການຈ້າງງານໃນພາກສ່ວນເອກະຊົນໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນ ແລະ ມີແຮງງານປະມານ 30,000 ຄົນ ຖືກຈ້າງງານໃນຂົງເຂດວຽກຕັດຫຍິບ, ແຮງງານທັງໝົດແຮງງານເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແມ່ຍິງ ທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 25 ປີ. ອົງການແຮງງານສາກົນລາຍງານວ່າ ແຮງງານພາກອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບທັງໝົດມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງຈຳກັດຕໍ່ສິດທິຕາມສັນຍາຂອງພວກເຂົາ ແລະ ພັນທະຜູກພັນ ແລະ ສະພາບການເຮັດວຽກໃນຂົງເຂດນີ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ລວມທັງການເຮັດວຽກເປັນເວລາຫຼາຍຊົ່ວໂມງ ແລະ ການເຮັດວຽກລ່ວງເວລາແບບບັງຄັບ.

ມີກຸ່ມຄົນຍົກຍ້າຍເຂົ້າເມືອງ ຫຼື ແຮງງານຕ່າງດ້າວທີ່ບໍ່ມີເອກະສານອະນຸຍາດຈຳນວນຫຼາຍໃນປະເທດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນມາຈາກຫວຽດນາມ ແລະ ຈີນ, ແລະ ກຸ່ມແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຕົກຢູ່ໃນສະພາບຖືກເອົາປຽບໂດຍນາຍຈ້າງ. ກົດໝາຍກຳນົດການປະຕິບັດຢ່າງເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງແຮງງານຕ່າງດ້າວ ແລະ ແຮງງານທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍສະເພາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເງື່ອນໄຂໃນການເຮັດວຽກ ແລະ ກໍ່ບໍ່ມີການບັນທຶກໃດໆກ່ຽວກັບກໍລະນີຄວາມທ້າທາຍໃນການນຳໃຊ້ດັ່ງກ່າວ.

ແຮງງານຕ່າງດ້າວທີ່ເຂົ້າມາໃນປະເທດຕົ້ນຕໍແມ່ນເຮັດວຽກໃນສາຂາການກໍ່ສ້າງ, ການປຸກຝັງ, ຕັດໄມ້, ບ່ອນຫຼິ້ນການພະນັນ ແລະ ອຸດສາຫະກຳການບໍລິການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ເຊິ່ງເປັນຂົງເຂດການເຮັດວຽກທີ່ລະເມີດຕໍ່ມາດຕະການດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນການເຮັດວຽກ, ຄ່າຈ້າງ ແລະ ເວລາໃນການເຮັດວຽກຖືເປັນເລື່ອງທຳມະດາ.

ກົດໝາຍກຳນົດອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍຂອງແຮງງານຕ່າງດ້າວຕໍ່ໜຶ່ງບໍລິສັດທີ່ດຳເນີນການພາຍໃນປະເທດ ສາມາດວ່າຈ້າງແຮງງານຕ່າງດ້າວ ແລະ ຕ້ອງຂໍ ອະນຸຍາດນຳໃຊ້ແຮງງານຕ່າງດ້າວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດມາດຕະການປົກປ້ອງສະເພາະສຳລັບເງື່ອນໄຂໃນການເຮັດວຽກຂອງເຂົາເຈົ້າ. ກະຊວງລາຍງານວ່າ ໃນປີນີ້ມີແຮງງານຕ່າງດ້າວຈຳນວນ 19,736 ໄດ້ລົງທະບຽນເຮັດວຽກໃນປະເທດ.

ໃນເຂດທີ່ດິນສຳປະທານ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ, ການປົກສາຫາລືລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ບໍລິສັດຜູ້ລົງທຶນຕ່າງ ປະເທດ ໄດ້ລວມເອົາການເຈລະຈາກ່ຽວກັບການຄອບຄຸມຂອງກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ແຮງງານໃນບາງຂົງເຂດເຊັ່ນ: ຂະແໜງຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ການບັນເທີງ

ບໍ່ໄດ້ຖືກຄອບຄຸມໂດຍກົດໝາຍແຮງງານແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງບໍ່ກ່ຽວກັບສັນຊາດ ຫຼື
ສະຖານະພາບການເຂົ້າເມືອງຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ນາຍຈ້າງໄດ້ເຮັດສໍາເລັດຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນການຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍຕໍ່ຄົນງານ ຫຼື
ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ ໃນກໍລະນີທີ່ມີການບາດເຈັບ ຫຼື
ເສຍຊີວິດໃນຂະນະປະຕິບັດໜ້າທີ່ໃນພາກເສດຖະກິດທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ
ແຕ່ບໍ່ແມ່ນໜັງໝົດຂອງພາກທຸລະກິດທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ.